

Aleyhte olma: Bir şeyin veya bir kimsenin karşısında olma.

Damat Ferit Paşa Milli Mücadele aleyhinde faaliyetleri yürütmüştür.

Asayiş: Bir yerin düzen ve güvenlik içinde bulunması durumu, düzenlilik, güvenlik

BMM'ye karşı çıkan ayaklanmalardan dolayı Anadolu'da asayiş ve güvenlik bozulmuştur.

Ayaklanma: Yasalara, kurallara karşı gelme, başkaldırma

Milli Mücadele Döneminde Rum ve Ermeni azınlıklar bağımsızlık için ayaklanmalar çıkarmışlardır.

Başbozuk: Düzensiz bir topluluk, özellikle düzenli askerî yapıdan bağımsız, kendi kurallarıyla hareket eden gruplar.

Kuvayi Milliye, başlangıçta düzensiz yapılarıyla başbozuk birliklere benziyordu.

Başkomutanlık: Savaş durumunda, bir devletin kara, deniz ve hava kuvvetlerinin tümünü yönetme yetkisi.

Çıkarılan Başkomutanlık Yasası ile (5 Ağustos 1921) Meclisin bütün yetkileri üç aylığına Mustafa Kemal'e devredildi.

Bildirge: Kamuoyunu bilgilendirmek, destek toplamak, farkındalık yaratmak veya belirli bir eylem çağrısında bulunmak amacıyla yayımlanan resmi bir açıklama veya duyurudur.

Amasya Genelgesi bir ihtilal bildirgesidir.

Cephane: Ateşli silahlar için kullanılan patlayıcı madde ve mühimmatın genel adı.

Millî Mücadele sırasında, Anadolu'da cephane sıkıntısı ciddi bir problem olarak öne çıktı.

Çarık: İşlenmemiş sığır derisinden yapılan, deliklerinden geçirilen şeritle bağlanan geleneksel ayakkabı.

Tekalif-i Milliye ile her evden bir çarık verilmesi kararlaştırıldı.

Diplomatik Zafer: Uluslararası ilişkilerde, anlaşmalar yoluyla kazanılan avantaj veya üstünlük.

Lozan Antlaşması, Milli Mücadele'nin diplomatik zaferle sonuçlanmasını sağladı.

Düzenli Ordu: Her türlü askeri donanım ve hiyerarşiye sahip, disiplin altında olan resmi ordu.

Düzensiz Kuvâ-yı Milliye birliklerinin düşmanı yurttan atmayacağına anlaşılması üzerine düzenli ordunun kurulması kararlaştırıldı.

Erzak: Uzun süre saklanabilen yiyecek maddeleri.

Türk ordusunun ihtiyaç duyduğu bulgur, nohut, fasulye gibi erzaklar Tekalif-i Milliye ile sağlanabilmiştir.

Hat: Sınır veya çizgi anlamına gelir; genellikle belirli bir alanı tanımlamak için kullanılır.

"Hattı müdafaa yoktur sathı (alan,yüzey) müdafaa vardır. O sathı bütün vatandır..."

Harekât: Askerî birimlerin konuşlandırılması, manevraları, saldırıları, savunmaları ve diğer tüm askeri faaliyetleri kapsayan eylemlerdir.

Milli Mücadele döneminde, Anadolu'daki Türk milletinin bağımsızlığını kazanmak amacıyla düzenlenen Büyük Taarruz, başanlı bir harekât olarak tarihe geçmiştir.

Hezimet: Yenilgi, mağlubiyet.

Yunan ordusu, 1922'de Büyük Taarruz ile hezimete uğradı.

Hiyanet: İhanet; kutsal sayılan değerlere karşı kötülük yapma.

Milli Mücadele dönemi Büyük Millet Meclisi'ne karşı ayaklananlar Hiyanet-i Vataniye Kanunu ile cezalandırılmışlardır.

İcra: Bir işi yapma, gerçekleştirme veya yürütme.

Hükûmetin icraatları Meclis tarafından denetlenmelidir.

İstiklal Mahkemesi: Millî Mücadele sürecinde, vatan hainliği suçlarına bakmak üzere kurulan özel mahkeme.

BMM'ye karşı ayaklananlar İstiklal Mahkemelerinde yargılanmışlardır.

Karargâh: Askerî bir birlik veya kurumun yönetim merkezi.

Mustafa Kemal'in Ankara'da kurduğu karargâh, Millî Mücadele'nin yönetim merkezi oldu.

Komiyon: Belirli bir konu veya görev üzerinde çalışmak üzere oluşturulan, genellikle daha büyük bir kuruluşun parçası olan alt kuruldur.

Her ilçede kaymakamın başkanlığında Tekalif-i Milliye Komisyonları kurulacaktır.

Konferans: Belirli konular üzerine bilgi ve fikir alışverişinde bulunmak amacıyla düzenlenen, genellikle uzman konuşmacıların katıldığı toplantı veya etkinliktir.

İtilaf Devletleri İnönü Savaşı sonrası oluşan durumu görüşmek için Londra Konferansı'ni düzenlediler.

Lojistik: Malzeme, hizmet ve bilgi akışının yönetimi; geri hizmet.

Milli Mücadele'de, silah, mühimmat ve gıda maddelerinin lojistiği büyük zorluklarla sağlandı.

Maarif: Eğitim ve öğretim

Kurtuluş Savaşı devam ederken Mustafa Kemal ilk eğitim kongresi sayılan Maarif Kongresi'ni yapmıştır.

Maarif Vekaleti: Eğitim Bakanlığı

TBMM'de 2 Mayıs 1920 tarihinde 11 vekâletten biri olarak, Maarif Vekâleti kurulmuştur.

Makus: Uğursuz, şanssız.

"Siz orada sadece düşmanı değil, milletin makûs talihini de yendiniz." (Mustafa Kemal Paşa)

Mareşal: Savaşta üstün yararlılıkları görülen orgeneral ya da oramiral rütbesine sahip subaylara verilen rütbedir.

TBMM, Sakarya Savaşı sonrası Mustafa Kemal Paşa'ya "Mareşal" rütbesi ve "Gazi" unvanı vermiştir.

Mevzi: Savaşta savunulan veya ele geçirilen bölge.

İnönü Savaşlarında Yunan birlikleri Türk mevzilerini geçememişlerdir.

Muallim: Öğretmen.

Ankara'da muallimlerin katılımıyla ilk eğitim kongresi yapılmıştır.

Muhabere: Haberleşme, iletişim.

İşgal devletleri Mondros Ateşkes Antlaşması ile muhabere araç ve gereçlerine el koymuşlardır.

Muharebe: Savaş, çarpışma.

Sakarya Muharebesi 22 gün 22 gece sürmüş Yunan taarruzu durdurularak Yunan birlikleri Sakarya'nın batısına atılmıştır.

Mukavemet: Direnç, karşı koyma, savunma

Mondros Ateşkes Antlaşması sonrası başlayan işgaller karşısında Türk milleti, işgal kuvvetlerine karşı büyük bir mukavemet gösterdi.

Müfreze: Türlü askerî görev ve hizmetlerin yapılması amacıyla küçük birliklerden, belli bir kuruluşa bağlı kalmadan geçici olarak oluşturulan grup.

Yunan birliklerinin hareketlerini gözlemek için on kişilik bir müfreze kurulmuştu.

Mühimmat: Savaşta kullanılan silah ve mermiler.

Türk ordusunun Kütahya-Eskişehir savaşlarında başarılı olamamasının nedenlerinden biri de yeterli mühimmatı olmamasıdır.

Ödün Verme: Taviz verme, bazı konularda esneklik gösterme.

Moskova Antlaşması'nda Batumun'un Sovyet Rusya'ya verilmesiyle Misak-ı Milli'den ödün verilmiştir.

Safha: Bir sürecin, olayın veya faaliyetin belirli bir zaman dilimindeki durumu veya aşamasını ifade eder. Bir olayın farklı evrelerden geçtiğinin belirtilmesinde kullanılır.

"Her safhasıyla düşünülmüş, hazırlanmış, idare edilmiş ve zaferle sonuçlandırılmış olan bu harekât; Türk ordusunun, Türk subay ve komuta hevetinin eseridir." (Mustafa Kemal Atatürk)

Ricat: Geri çekilme, gerileme.

Kütahya Eskişehir Savaşlarında Türk ordusu ricat ederek Sakarya Nehri'nin doğusuna mevzilenmiştir.

Seferberlik: Bir ülkenin savaşa hazırlık süreci; ekonomik ve askerî yapılanma.

Milli Mücadele'nin ilanıyla, Anadolu'nun dört bir yanında seferberlik başlatıldı. Halk bütün gücüyle bu mücadeleye katıldı.

Süvari: Atlı askerler. Yaya askerlere de **piyade** denilir.

Büyük Taarruz'da Türk süvarileri, düşman hatlarını yarmıştır.

Şarapnel: Etrafa küçük parçalar saçan top mermisi.

Atatürk'ün 10 Ağustos 1915 günü Conkbayır'ındaki çarpışmalarında bir şarapnel parçasıyla yaralanmasını bir cep saati önlemiştir.

Taarruz: Saldırı, hücum.

26 Ağustos 1922'de başlatılan Büyük Taarruz, Milli Mücadele'nin zaferle sonuçlanmasını sağladı.

Tanınma: Bir devletin varlığının diğer devletlerce kabul edilmesi.

Lozan Antlaşması ile yeni Türk Devleti'nin varlığı uluslararası alanda tanınmıştır.

Tasfiye: Temizleme, arındırma. Belirli kişi veya kişilerin siyasi, dinî yahut toplumsal manada belirli bir çevreden dışlanmasıdır.

Başkomutanlık Meydan Savaşı ve Büyük Taarruz sonucunda Yunan birlikleri Anadolu'dan tamamen tasfiye edilmiştir.

Teçhizat: Silah dışındaki savaş araç ve gereçleri.

Tekalif-i Milliye Emirleri ile Türk ordusunun ihtiyaç duyduğu demir kundura çivisi, kundura ve saraç ipliği, nal, yem torbası, yular, telefon makinası, kablo, tel vb. teçhizatlar karşılanmaya çalışılmıştır.

Tekalif: Bir kişiye veya gruba verilen görevler, sorumluluklar veya yükümlülükler anlamına gelir.

Milli Mücadele Dönemi'nde ordunun eksiklerinin halktan tamamlanması için Tekalif-i Milliye Emirleri (Milli Yükümlülükler) çıkarılmıştır.

Zanaat: Ustalık ve deneyim gerektiren, çeşitli dalları bulunan el işçiliği meslekleri

Süngü, kılıç, mızrak ve eğer yapabilecek zanaatkarlar savaş araç ve gereçleri üretimi, onarım ve yapımı ile görevlendirilecekti.

MİLLÎ MÜCADELE DÖNEMİ CEPHELER

BATI
CEPHESİ

GÜNEY
CEPHESİ

DOĞU
CEPHESİ

DOĞU CEPHESİ

Savaş Yaptığımız Devlet

Ermeniler

Savaş Yapan Kuvvetlerimiz

Osmanlı Devleti'nden kalan 15. Kolordu

Mücadele Lideri/Komutan

Kazım Karabekir Paşa

Sonuç

Türk ordusu Ermeni birliklerini mağlup etti. Gümrü Barış Antlaşması ile bu cephe kapandı.

GÜNEY CEPHESİ

Savaş Yaptığımız Devlet

Fransızlar, Ermeniler

Savaş Yapan Kuvvetlerimiz

Kuvâ-yı Millîye

Mücadele Liderleri

Şahin Bey, Ali Saip Bey, Sütçü İmam, Onikiler

Sonuç

Bölge halkının direnişi Fransız işgalinin kalıcı olmasını önledi. Ankara Antlaşması ile cephe kapandı

BATI CEPHESİ

Savaş Yaptığımız Devlet: Yunanistan

Savaş Yapan Kuvvetlerimiz

Kuva-yı Millîye, Düzenli ordu

Mücadele Liderleri/Komutanlar

Kuvâ-yı Millîyeciler: Çerkez Ethem, Demirci Mehmet Efe, Yörük Ali Efe, Yarbay Ali Bey

Komutanlar: Mustafa Kemal, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele, Fevzi Çakmak, İsmet İnönü

Sonuç

Batı Anadolu düşman işgalinden temizlendi. İtilaf Devletleriyle Mudanya Ateşkes Antlaşması ve Lozan Barış Antlaşması yapıldı.

DOĞU CEPHESİ

- Ermeniler, Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik akımının etkisiyle ve başta Rusya olmak üzere Batılı devletlerin kışkırtmasıyla Osmanlı Devleti'ne karşı özellik- le I. Dünya Savaşı sırasında ayaklanmalar çıkardılar.
- Kafkas Cephesi'nde Rus ordusu ile iş birliği yapan bazı Ermeni gruplar bölgede pek çok yerleşim yerini yakıp yıkmış ve yine pek çok Müslümanı katletmişlerdir.
- 1917 yılında Ruslar I. Dünya Savaşı'ndan çekilince bu kez de İngiltere, ABD ve Fransa Ermenileri destekleyerek bir Ermenistan Devleti kurmak için harekete geç- tiler. Bu amaçla Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 24. maddesi ile Anadolu'nun doğusunda bir Ermeni devletinin kurulmasına ortam hazırladılar. Ardından Sevr Antlaşması'na "Anadolu'nun doğusunda bağımsız bir Ermeni devletinin kurula- cağı" maddesini ekleyerek uluslararası alanda Ermenistan'ın kurulmasına hukuki yollardan da zemin hazırladılar.
- Batılı devletlerin desteğini alan Ermeniler Sevr Antlaşması ile kendilerine vadedilen topraklara sahip olmak için harekete geçerek Kars ve çevresini işgal edip Erzu- rum'dan Van'a kadar uzanan alanda hak iddia etmeye başladılar.

Burası Önemli!

Ruslar ve İngilizler kendi çıkarları için Ermenileri Osmanlı'ya kar- şı kullanmışlardır. Ruslar kendi kontrollerinde bir Ermeni dev- leti kurarak Kafkaslar üzerinden güneydeki sıcak denizlere inmeyi planlarken İngilizler tam tersi kuracakları bir Ermeni devleti ile Rusların güneye inmesini önle- mek istiyorlardı. Böylece sömürge alanları olan Orta Doğu'dan Rus- ları uzak tutacak, Basra Körfezi yoluyla Hint Okyanusu'na inmele- rini engelleyeceklerdi.

Kazım Karabekir Paşa

Savaşın Başlaması ve Gelişimi

- Ermenilerin doğu illerinde Türk halkının canına ve malına zarar vermesi üzerine Büyük Millet Meclisi, 8 Haziran 1920'de doğuda geçici seferberlik ilan etti.
- 15 Haziran 1920 tarihinde 15. Kolordu Komutanlığının adı Doğu Cephesi Komutanlığına çevrildi ve komutanlığına Kâzım (Karabekir) Paşa atanarak Ermeniler üzerine sefer yapması istendi.
- 24 Eylül 1920 tarihinde Ermeni saldırılarını önlemek için harekete geçen Türk ordusu Ermenileri yenilgiye uğrattı Ermeniler barış istemek zorunda kaldı.
- 3 Aralık 1920'de Büyük Millet Meclisi Hükûmeti'yle Ermenistan arasında Gümrü Antlaşması im- zalandı.

GÜMRÜ ANTLAŞMASI

(3 ARALIK 1920)

TBMM HÜKÜMETİ

ERMENİSTAN

derslig
animasyonu

Antlaşmanın bazı maddeleri şunlardır:

- Ermeniler işgal ettikleri yerlerden geri çekilecek.
- Ermeniler, Sevr Antlaşması'nın geçersiz olduğunu kabul edecek.
- Ermeniler Doğu Anadolu'ya yönelik toprak taleplerinden vazgeçecek.
- Kars, Sarıkamış, Kağızman, Iğdır, Oltu ve Kulp BMM Hükûmeti'ne bırakılacak.

Gümrü Antlaşması'nın Önemi

- Millî Mücadele'nin Doğu Cephesi başarıyla kapanmıştır.
- BMM'yi uluslararası alanda tanıyan ilk devlet Ermenistan olmuştur.
- Büyük Millet Meclisi Hükûmeti'nin ulusal ve uluslararası alandaki saygınlığı artmıştır.
- Bu cephedeki birlikler ile elde edilen silah ve cephanenin bir kısmı Batı Cephesi'ne nakledilmiştir.
- Ermenilere karşı kazanılan zafer Millî Mücadele'nin ilk askeri başarısıyken Gümrü Antlaşması ise ilk siyasi başarısıdır.

GÜNEY CEPHESİ

- Güney Cephesi'nde Fransızlarla ve onların silahlandığı Ermenilerle mücadele edilmiştir.
- İlk önce İngilizler Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesini gerekçe göstererek bölgeyi işgal etmişlerdir.
- Paris Barış Konferansı'nda aralarında yaptıkları anlaşma gereği petrol kaynaklarının olduğu Musul İngiltere'de kalırken Antep, Maraş ve Urfa Fransızlara devredilmiştir. Ayrıca Fransızlar Osmaniye, Adana ve Mersin'i de işgal etmişlerdir.
- Bu cephede düşmanla Kuvâ-yı Millîye mücadele etmiştir. Ayrıca BMM tarafından gönderilen komutanlar bölge halkının örgütlenmesine yardımcı olmuşlardır.
- Bölge halkı ilk önce İngilizlere karşı bir mücadeleye girmezken daha sonra Fransızların ve Ermenilerin millî ve manevî değerlere saldırmaları, halkın can ve mal güvenliğine zarar verecek uygulamalarda bulunmaları üzerine silahlı mücadele başlamıştır.
- Güney Cephesi Sakarya Savaşı'nın kazanılmasından sonra Fransa ile yapılan Ankara Antlaşması'yla kapanmıştır.
- Bölge halkının bu destansı mücadelesini ödüllendirmek isteyen TBMM; 8 Şubat 1921'de Antep'e "Gazi", 7 Şubat 1973'te Maraş'a "Kahraman", 22 Haziran 1984'te de Urfa'ya "Şanlı" unvanını vermiştir.

MARAŞ SAVUNMASI

- İşgalci askerlerin Müslüman bir kadına sataşması üzerine "Sütçü İmam" tarafından öldürülmesiyle başlayan olaylar, 27 Kasım 1919'da Maraş Kalesi'ndeki Türk bayrağının indirilmesiyle bağımsızlık mücadelesine dönmüştür.
- İşgalcilere karşı Kuvâ-yı Millîye birlikleriyle beraber yöre halkı silahlı direnişe geçmişlerdir.
- 22 gün süren direniş karşısında tutunamayan Fransızlar, 11-12 Şubat 1920 gecesi şehri terketmek zorunda kalmışlardır.

Sütçü İmam

Ali Saip Bey

Şahin Bey

URFA SAVUNMASI

- Fransızlar 30 Ekim 1919'da Urfa'yı işgal etti. Ancak tepki oluşmaması için işgalin geçici olduğunu ilan ettiler.
- Fransız ve Ermenilerin şehir halkına karşı kışkırtıcı tutumları üzerine Urfa Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti öncülüğünde mücadele başlamıştır.
- Ali Saip Bey'in bölge halkından oluşturduğu Kuvâ-yı Millîye birlikleri karşısında tutunamayan Fransızlar 11 Nisan 1920 tarihinden itibaren Urfa'yı terk etmek zorunda kalmışlardır.

- Antep'teki direniş TBMM tarafından organize edilmiştir.
- Antep halkı yaklaşık 10 ay direnmiş ancak açlık, susuzluk ve cephanesizlik yüzünden teslim olmuşlardır.
- Üsteğmen Mehmet Sait (Şahin Bey) Fransızları durdurmak için kahramanca mücadele ederek şehit olmuştur.
- Fransızlar, Ankara Antlaşması ile şehirden çekilmiştir.

- Fransızların ve Ermenilerin saldırılarına karşı Çukurova bölgesinde halk silahlı direnişe geçmiştir.
- İşgallere karşı ilk kurşunun atıldığı Dört Yol ve Osmaniye'de Kuvâ-yı Millîye karşısında işgal kuvvetleri geri çekilmek zorunda kalmışlardır.
- Bir Fransız birliği Pozantı'da esir düşmüştür.

ANTEP SAVUNMASI

ADANA SAVUNMASI

Aşağıda verilen bilgileri doğru "D" veya yanlış "Y" olarak belirtiniz.

- a. İtilaf Devletleri Mondros ve Sevr'e koydukları maddelerle Ermenistan Devleti'ni kurmak istemişlerdir.
- b. Güney Cephesi'nde düzenli ordu birlikleri olmadığı için düşmana karşı Kuvâ-yı Milliye mücadele etmiştir.
- c. Ermeniler I. Dünya Savaşı sırasında Ruslara karşı bağlı buldukları Osmanlı'nın yanında yer almışlardır.
- d. İngilizlerle Fransızlar arasındaki rekabet, Fransızların Güney Cephesi'nden çekilmesinde etkili olmuştur.
- e. Kâzım Karabekir Paşa, babası şehit olan çocuklara sahip çıktığı için "Yetimlerin Babası" olarak anılmıştır.
- f. Gümrü Antlaşması ile Doğu Cephesi kapanırken, Ankara Antlaşması ile de Güney Cephesi kapanmıştır.

Aşağıda verilen kavram ve ifadelerle ilişkili olan cepheyi işaretleyiniz.

İfadeler / Kavramlar		Doğu Cephesi	Güney Cephesi
a.	Fransızlar	☐	☐
b.	Ankara Antlaşması	☐	☐
c.	Mondros'un 24. maddesi	☐	☐
d.	TBMM ilk siyasi başarısıdır.	☐	☐
e.	Kars, Sarıkamış, Kağızman ve Iğdır	☐	☐
f.	Sütçü İmam, Ali Saip Bey ve Şahin Bey	☐	☐
g.	Şanlı, Gazi ve Kahraman unvanı alan şehirler	☐	☐
h.	15. Kolordu Komutanı Kazım Karabekir Paşa	☐	☐
ı.	TBMM-Ermenistan arasında yapılan Gümrü Antlaşması	☐	☐

☆ Etkinlik 3 Aşağıda Millî Mücadele Dönemi Maraş'ta geçen "Bayrak Olayı" anlatılmıştır.

BAYRAK OLAYI

27 Kasım 1919 gecesi Ermeni Hırlakyan'ın evinde bir balo düzenlenir. Baloda Fransız komutan, Hırlakyan'ın torununu dansa davet eder. Komutanın teklifini reddeden genç kız, "Kalede Türk Bayrağı dalgalandığı sürece sizinle dans edemem" der. Bunun üzerine askerlerine emir veren komutan, kaledeki Türk bayrağını indirir. 28 Kasım Cuma günü Maraşlılar kale burcunda dalgalanan bayrağı göremeyince bu olay şehri infiale sürükler. Avukat Mehmet Ali Bey, "Alem-i İslam'a Hitap" bildirisini yazar ve şehrin önemli yerlerine dağıtarak halkı bayrağın indirilmesine tepki göstermeye davet eder. Bu sırada cuma namazı için camide toplanan kalabalığa cami imamı, "Hürriyet olmayan bir yerde namaz kılınmaz." diyerek bildirinin doğru olduğunu ifade eder. Bunun üzerine halk topluca kaleye hücum ederek, indirilen Türk bayrağını yeniden kale burçlarına diker ve cuma namazını bayrağın altında kırlarlar. Bayrak olayından sonra Arslan Bey başkanlığında kurulan Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, her mahallede teşkilatlanarak harekete geçer ve şehirde Millî Mücadele başlar.

Buna göre Maraş halkının önem verdiği değerlerin neler olduğunu işaretleyiniz.

Vatanseverlik

Milliyetçilik

Uzlaşmacılık

Tam bağımsızlık

☆ Etkinlik 4 Aşağıda verilen ifadelerdeki boşlukları uygun bir şekilde doldurunuz.

Dörtyol

Ermenistan

Gümrü

Ankara

İngilizler

Maraş

- a. Antlaşması ile Doğu Cephesi kapanmıştır.
- b. BMM ve Misakımilliyi tanıyan ilk devlet olmuştur.
- c. Güney illerimiz önce sonra da Fransızlar tarafından işgal edilmiştir.
- d. şehrinde Sütçü İmam Fransızlarla yapılan mücadelede önemli rol oynamıştır.
- e. Sakarya Savaşı'ndan sonra yapılan Antlaşması ile Hatay hariç bugünkü Güney sınırları çizilmiştir.
- f. Kuvâ-yı Millîye hareketi ilk kurşunun Hatay 'da Fransızlara karşı atılmasıyla başlamıştır.

1. "Antlaşma şartlarımızı kabul etmeyen Ermenilere karşı taarruz başlattım. Son darbelerden sonra Ermeniler antlaşma şartlarımızı kabul ettiler. Antlaşma şartı olarak 2.000 tüfek, 3 batarya seri ateşli dağ topu ve 40 makinalı tüfeği Ermenilerden alarak Şark (doğu) Cephesi'nin ilk zafer hediyesi olarak Garp (batı) Cephe'mize gönderdim. Ermenilerin Sevr Antlaşması'ndaki imzalarını geri aldık. Bu günü, bu uğursuz antlaşmanın yırtıldığı gün olarak kutladık."

Bu metne göre Kâzım Karabekir Paşa'nın Ermenilere karşı kazandığı zaferle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ermenilere karşı üstünlük sağlandığı
B) Millî Mücadele'nin askerî bölümünün sona erdiği
C) Önemli miktarda askerî malzemenin ele geçirildiği
D) Kazanılan zaferin Kurtuluş Savaşı'na katkı sağladığı

2. İtilaf Devletleri Sevr Antlaşması ile Doğu Anadolu'da büyük bir Ermeni devleti kurulmasını planlamışlardır.

Buna göre söz konusu planın aşağıdaki antlaşmalardan hangisiyle geçersiz hâle geldiği söylenebilir?

- A) Gümrü Antlaşması
B) Ankara Antlaşması
C) Paris Barış Konferansı
D) Mondros Ateşkes Antlaşması

3. "Kâzım Karabekir Paşa, ana babaları Erzurum ve Erzin-can bölgelerinde öldürülen dört bin kadar yetim Türk çocuğunu evlat edinmişti. Kâzım Karabekir Paşa, çocuklarda, çok acıklı günlerinin anılarını silmek için ne gerekirse yapmaktaydı."

Verilen metin Kâzım Karabekir Paşa'nın en çok hangi özelliğiyle ilgilidir?

- A) Askerî
B) İnsani
C) Siyasi
D) Dinî

4. Üsteğmen Şahin Bey'in işgalci Fransız Komutanlığına yazdığı mektubun bir bölümü şöyledir:

"Türk esir yaşamaz, diye duymadın mı? Namus ve hürriyeti için ölüme atılmak bize, ağustos ayı sicağında soğuk su içmekten daha tatlı gelir. Sizler canı kıymetli insanlarsınız. Bize çatmayınız. Bir gün evvel topraklarımızdan savuşup gidiniz. Yoksa kıyarız canınıza."

Buna göre Şahin Bey'le ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Vatanseverdir.
B) Cesurdur.
C) Teslimiyetçidir.
D) Mücadelecidir.

5. 20 Ekim 1921'de Fransızlarla imzalanan Ankara Antlaşması ile savaş sona ermiştir.

Bu ifade ile aşağıdaki sorulardan hangisi yanıtlanmıştır?

- A) Doğu Cephesi hangi olayla kapandı?
B) Millî Mücadele hangi olayla sona erdi?
C) TBMM'nin ilk siyasi başarısı hangisidir?
D) Güney Cephesi'ndeki mücadele nasıl sona erdi?

6. Aşağıdaki olaylardan hangisi Güney Cephesi'ndeki mücadeleye örnek gösterilemez?

- A) Maraş halkının kale burçlarından yere atılmış bayrağını bulup yeniden yerine asması
B) Urfa direnişine öncülük eden "Onikiler" in, Fransız işgalcilerle karşı mücadele etmeleri
C) Şahin Bey'in Antep'deki mücadelede Kuvâ-yı Millîye birliklerine liderlik etmesi
D) Kâzım Karabekir Paşa komutasındaki Türk ordusunun Ermenilere karşı başarılı olması

7. Doğu Cephesi'nde Kâzım Karabekir komutasındaki ordumuz Ermeniler karşısında başarılı olarak Sankamış, Kars ve Gümrü'yü geri almıştır.

Buna göre,

- I. Siyasi harita değişmiştir.
- II. Ermenilere karşı bir zafer kazanılmıştır.
- III. Doğu sınırı bugünkü şekliyle çizilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

8. Millî Mücadele kahramanlarından Şahin Bey, Antep halkına seslenerek "Müsterih olunuz, düşman arabaları cesedimi çiğnemedi Antep'e giremez." demiştir.

Bu davranışı Şahin Bey'in aşağıdaki özelliklerinden hangisini göstermez?

- A) Milliyetçiliğini
B) Kararlılığını
C) Barışçılığını
D) Vatanseverliğini

Ermenistan ile Büyük Millet Meclisi Hükûmeti arasında 2-3 Aralık 1920'de Gümrü Antlaşması imzalandı. Bu antlaşma ile Kars, Sankamış, Kağızman, Kulp ve Iğdır Türkiye'ye bırakıldı. Ermenistan silah ve cephanelerini Türk kuvvetlerine teslim etti. Ayrıca Ermeniler Sevr Antlaşması'nı geçersiz saydığını ilan ederek Anadolu topraklarına yönelik taleplerinden vazgeçti.

Buna göre Gümrü Antlaşması ile TBMM'nin;

- I. Uluslararası alanda tanınma,
- II. Misakımillî'yi gerçekleştirme,
- III. Kurtuluş Savaşı'na duyulan güven

konularının hangilerinde kazanım elde ettiği söylenebilir?

- A) Yalnız II
B) I ve III
C) I ve III
D) I, II ve III

10. Güney Cephesi'nde Fransızlar halkın direnişi karşısında Türk topraklarında kalamayacaklarını gördüler. Batı Cephesi'nde Yunanlılara karşı kazanılan Sakarya Zaferi'nin arkasından TBMM ile Fransa arasında 20 Ekim 1921'de Ankara Antlaşması imzalandı. Böylece - - - -

Parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Misak-ı Milli sınırlarına ulaşıldı.
B) Millî Mücadele başarıya ulaştı.
C) Güney sınırı kesin olarak çizildi.
D) Güney Cephesi'nde savaş sona erdi.

11. Aşağıdaki antlaşmalardan hangisi ile Doğu Cephesi'nde savaş durumu sona ermiştir?

- A) Kars Antlaşması
B) Gümrü Antlaşması
C) Ankara Antlaşması
D) Mudanya Ateşkes Antlaşması

12. Fransızlar, 30 Ekim 1919'da Maraş'ı işgal etmişler ve Ermenilerin yardımıyla halka çeşitli saldırılarda bulunmuşlardır. Sütçü İmam'ın attığı ilk kurşun, Maraş'taki Millî Mücadele'yi başlatmıştır. 20 Ocak 1920'de kaleden Türk bayrağının indirilmesi üzerine direniş büyümüştür.

Buna göre,

- I. Maraş halkı kendini ve toprağını korumuştur.
- II. Millî Mücadele ilk olarak Maraş'ta başlamıştır.
- III. Türk bayrağı bağımsızlığın ve direnişin sembolü olmuştur.

çıkarımlarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II
B) I ve III
C) I ve III
D) I, II ve III

BATI CEPHESİ

derslig
animasyonuKuvâ-yı Milliye Neden
Ortaya Çıkmıştır?

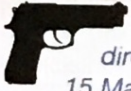
- I. Dünya Savaşı sonrası yapılan Mondros Ateşkes Antlaşması ile Türk ordusunun terhis edilerek ülkenin savunmasız kalması
- İtilaf Devletleri'nin Anadolu'yu işgal etmesi, Rum ve Ermeni azınlıkların bulunduğu bölgelerde Türk halkını katletmesi
- İstanbul Hükûmeti'nin Türk halkının can ve mal güvenliğini koruyamaması
- Türk halkının tüm işgallere son vererek bağımsızlığına sahip çıkmak istemesi

Kuvâ-yı Milliye Birliği

Kuvâ-yı Milliye Nasıl ve
Ne Zaman Ortaya Çıktı?

İtilaf Devletleri'nin desteğini alan Yunanlılar 15 Mayıs 1919'da İzmir'e çıkarma yaptılar. Bu olaya kadar işgallerin geçici olacağını düşünen Türk milleti, İzmir'in işgali ile vatanın bütünlüğünün ve millîtin bağımsızlığının tehlikeye düştüğünü görerek harekete geçti. Öncelikle haklarını hukuki yollardan savunmak için millî cemiyetler kurulurken daha sonra Kuvâ-yı Milliye birlikleri kurularak silahlı direniş hareketleri başlamıştır.

Batı Cephesi'nde ilk silahlı direniş gazeteci Hasan Tahsin'in 15 Mayıs 1919'da Yunan birliklerine ilk kurşunu atmasıyla başlamıştır.

Kuvâ-yı
Millîye'den
Düzenli Orduya
Geçiş

Kuvâ-yı Milliye'nin ilk silahlı direnişi Dört Yol'da 19 Aralık 1918'de Fransızlara karşı başlamıştır.

Kuvayı Milliye'nin Yaptığı
Hizmetler Nelerdir?

- Millî Mücadele yıllarında millî şuurun canlanmasına yardımcı olmuşlardır.
- Yunan ordusunun iç bölgelere doğru ilerlemesini yavaşlatmışlardır.
- Azınlıkları ve işgalcileri oyalayarak Millî Mücadele'nin teşkilatlanmasına zaman kazandırmışlardır.
- BMM'ye karşı çıkarılan isyanları bastırarak Meclisin varlığını korumuşlardır.

Düzenli Ordu Birlikleri

Kuvâ-yı Milliye Neden
Kaldırılmıştır?

- Düzenli bir ordunun askerî tekniğine ve disiplinine sahip değillerdi.
- Bir merkeze bağlı olmadıkları için küçük gruplar hâlinde hareket ediyorlardı.
- İhtiyaçlarını halktan zorla alıyorlar, suçlu gördüklerini yargısız cezalandırıyorlardı.
- Düzenli düşman ordularını durdurup işgalleri sonlandıracak güce ve ağır silahlara sahip değillerdi.

Burası Önemli

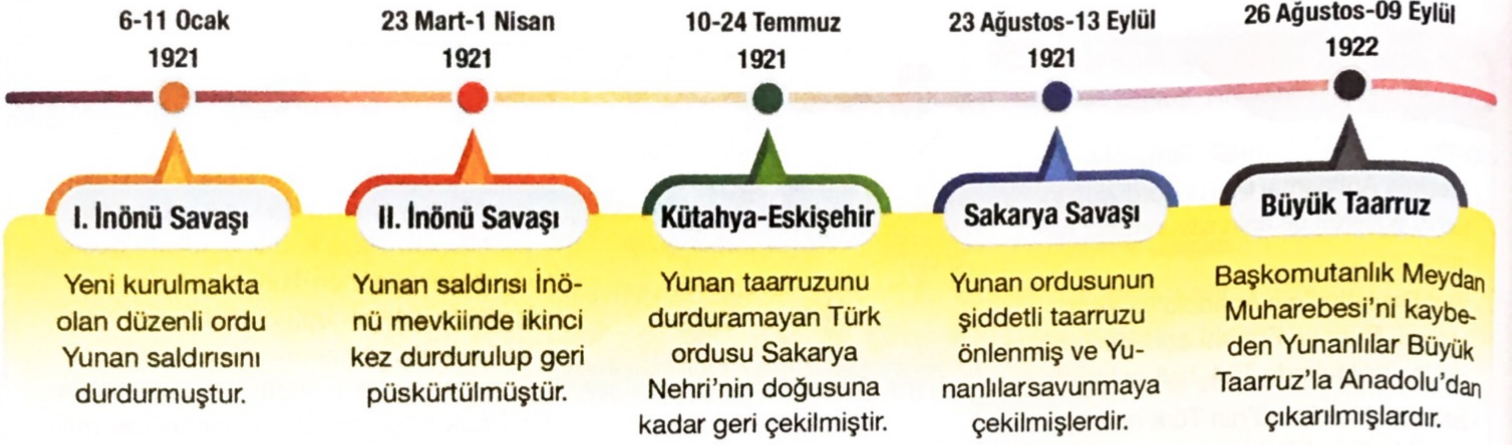
24-30 Ekim 1920 tarihlerinde Kuvâ-yı Milliye birlikleri tarafından Gediz ve çevresinde bulunan Yunan kuvvetlerine bir taarruz düzenlendi. Ancak bu taarruz başarısız oldu. Bu durum düzenli ordu kurma çalışmalarını hızlandırdı. 1921 başlarında BMM'ye bağlı düzenli bir ordu kuruldu.

Atatürk ve Çerkez Ethem

İzmir'in işgalinden sonra Çerkez Ethem, Demirci Mehmet Efe, Yörük Ali Efe gibi liderlerin öncülüğünde silahlanan Batı Anadolu halkı, Yunan işgaline karşı kahramanca mücadele etmişler, TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaları bastırmışlardır. Ancak Çerkez Ethem ve Demirci Mehmet Efe düzenli ordu kurulduktan sonra başkalarının komutası altına girmek istememişlerdir. Bu yüzden de düzenli orduya katılmamak için ayaklanma çıkarmışlardır. BMM'ye karşı çıkan ayaklanmalar düzenli ordu tarafından bastırılmıştır.

Batı Cephesi'nde Yapılan Savaşlar

MİLLÎ MÜCADELE DÖNEMİNDE
YUNANLILARIN TEMEL HEDEFLERİ

- Megali İdea'yı gerçekleştirmek.
- Sevr'i TBMM'ye zorla kabul ettirmek.
- Yeni kurulan düzenli orduyu yok etmek.
- Millî Mücadele hareketini sona erdirmek.
- Ankara'yı işgal edip, TBMM'yi ortadan kaldırmak.

"Megali İdea", Yunanca "Büyük Fikir" anlamına gelir. Rumların yaşadıkları yerleri Yunanistan vîrağı altında birleştirmeyi amaçlamaktadır. "Megali İdea"nın temel fikri, Bizans İmparatorluğu Pontus Rum Devleti'nin yeniden kurulmasıdır.

derslig
animasyonu

Birinci İnönü Savaşı (6-10 Ocak 1921)

- Düzenli ordu çalışmaları sırasında BMM'ye karşı ayaklanan Çerkez Ethem isyanını fırsat bilen Yunanlılar İngilizlerin desteklemesi ve kışkırtmasıyla Ankara'ya kadar ilerleyip BMM'yi baskı altına almak ve Sevr Antlaşması'nı Meclise onaylatmak için Bursa'dan Eskişehir istikametine harekete geçtiler.
- Yunan kuvvetleri Eskişehir'in batısındaki İnönü mevkiinde İsmet Bey komutasındaki düzenli ordu birliklerince durduruldu. 10 Ocak 1921'de burada yapılan savaşı kaybeden Yunan birlikleri tekrar Bursa'ya doğru geri çekilmek zorunda kalmışlardır.
- Birinci İnönü Savaşı BMM'nin kurduğu düzenli ordunun yaptığı ilk savaş ve ilk zaferidir.

Uluslararası Sonuçları

Ulusal Sonuçları

BMM'nin Londra Konferansı'na davet edilmesi	TBMM'ye ve düzenli orduya güvenin artması
Sovyet Rusya ile Moskova Antlaşması'nın yapılması	İstiklal Marşı'nın ve Teşkilat-ı Esasiye'nin kabul edilmesi
Afganistan ile Dostluk Antlaşması'nın yapılması	Albay İsmet Bey'in rütbesinin generalliğe yükseltilmesi

İsmet
İnönü

BİRİNCİ İNÖNÜ ZAFERİ SONRASI MEYDANA GELEN GELİŞMELER

LONDRA KONFERANSI (21 Şubat-12 Mart 1921)

İtilaf Devletleri'nin Londra Konferansı'nı Toplama Nedenleri

- İngiltere destekli Yunan ordusunun I. İnönü Savaşı'nı kaybetmesi üzerine İtilaf Devletleri'nin savaşta elde edemediklerini diplomatik yollarla gerçekleştirmek için Sevr Antlaşması'nı yeniden gözden geçirmek istemeleri.
- Fransa'nın Güney Cephesi'nde başarısız olması, İtalyanların Anadolu'nun paylaşımı konusundaki memnuniyetsizlikleri
- I. İnönü Savaşı'nı kaybeden Yunan ordusuna toparlanması için vakit kazandırılmak istenmesi

TBMM'yi Konferansa Doğrudan Davet Edilmemesi ve TBMM'nin Tutumu

İtilaf Devletleri Millî Mücadele hareketini yok sayarak TBMM Hükûmeti'ni tanımadıklarını göstermek için TBMM'yi konferansa doğrudan davet etmemişler, Osmanlı heyeti içinde katılabileceklerini bildirmişlerdir. Ancak TBMM'nin katılmama kararı alması üzerine İtilaf Devletleri İtalya aracılığıyla TBMM'yi konferansa doğrudan davet etmek zorunda kalmışlardır.

TBMM'nin Londra Konferansı'na Katılmak İstemesinin Nedenleri

TBMM'nin Avrupa kamuoyundaki "Türkler barışa yanaşmıyor, savaşı uzatmak istiyorlar." şeklindeki iddiaların doğru olmadığını göstermek, Türk halkının tam bağımsızlık hedefini ve Misak-ı Milli'yi dünya kamuoyuna duyurmak ve Türk halkının gerçek temsilcisinin TBMM olduğunu uluslararası alanda kabul ettirmek istemesi.

İtilaf Devletleri'nin Konferansta Türk Tarafına Sundukları Teklifler

İzmir'in Türklere verilmesi ancak şehirde bir Hristiyan valinin ve Yunan askerlerinin bulunması, Doğu Trakya'nın Yunanlılara verilmesi, Doğu Anadolu'da Ermeni devleti kurulması

Londra Konferansı'nın Önemi ve Sonuçları

TBMM Hükûmeti İtilaf Devletleri tarafından resmen tanınmıştır. Bu durum TBMM'nin dış politikada elde ettiği siyasi ve diplomatik bir başarıdır. Ayrıca İtilaf Devletleri arasındaki fikir ayrılıkları belirginleşmiştir.

MOSKOVA ANTLAŞMASI

(16 Mart 1921)

TBMM HÜKÜMETİ

SOVYET RUSYA (SSCB)

I. Dünya Savaşı'ndan sonra İtilaf Devletleri ile Sovyet Rusya'nın çıkarları birbiri ile çatışmaya başladı. Bu yüzden TBMM ve Sovyet Rusya ortak düşman karşısında iş birliği yapmak için antlaşma yapmışlardır.

Antlaşmanın bazı maddeleri ve yorumları şöyledir:

🚩 Türkiye Batum'u Gürcistan'a bırakacak.

Yorum ➤ Misak-ı Milli'den taviz verilmiştir.

🚩 Sovyet Rusya kapitülasyonların kalktığını kabul edecek.

Yorum ➤ Türkiye'nin ekonomik bağımsızlığı kabul edilmiştir.

🚩 Sovyet Rusya Sevr'i reddedecek, Misak-ı Milli'yi tanıyacak.

Yorum ➤ Sevr Antlaşması'nın geçersizliği uluslararası alanda kabul edilmiştir.

🚩 Osmanlı ve Çarlık Rusya arasındaki anlaşmalar geçersiz sayılacak.

Yorum ➤ Her iki ülkede de rejim ve devlet düzeninin değiştiği kabul edilmiştir.

🚩 Her iki taraftan birinin tanımadığı bir antlaşmayı diğer taraf da tanımayacak.

Yorum ➤ İki ülke dış politikada birlikte hareket etmeyi, iş birliği içinde olmayı kabul etmişlerdir.

🚩 Boğazlarla ilgili hususlar, Karadeniz'e kıyısı olan devletler arasında yapılacak bir konferansla belirlenecek.

Yorum ➤ Bu maddeyle bölgenin güvenliği için yine bölgesel iş birliği içinde hareket edilmesi kararlaştırılmıştır.

ÖNEMİ

İlk kez Batılı büyük bir devlet TBMM'yi ve Misak-ı Milli'yi resmen tanıyarak Sevr Antlaşması'nın geçersizliğini kabul etmiş, TBMM'nin uluslararası alandaki saygınlığı artmıştır.

DOSTLUK ANTLAŞMASI

(01 Mart 1921)

TBMM HÜKÜMETİ

AFGANİSTAN

Sovyet Rusya ile antlaşma imzalamak için Moskova'da bulunan Türk heyeti, o sıralarda yine Moskova'da bulunan bir Afgan heyetiyle karşılıklı dostluk ve iş birliği antlaşması imzalamıştır.

Türk-Afgan Dostluk Antlaşması ile:

- BMM Hükümeti Afganistan'ın tam bağımsızlığını tanımıştır.
- Taraflardan biri emperyalist devletlerin saldırısına uğrarsa diğeri tüm imkânlarıyla yardım etmeyi kabul etmiştir.
- Büyük Millet Meclisi Hükümeti Afganistan'a kültürel açıdan yardım etmeyi subay ve öğretmen göndermeyi garanti etmiştir.
- Uluslararası ilişkilerde ve yapılacak antlaşmalarda iki devlet birbirlerinin çıkarlarını gözetmeyi kabul etmişlerdir.
- Ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi ve karşılıklı konsolosluk açılması kararlaştırılmıştır.

ÖNEMİ

İlk defa Müslüman bir devlet TBMM'yi ve Misak-ı Millî'yi tanımış, TBMM'nin uluslararası alandaki etkinliğini güçlendirmiştir.

İSTİKLAL MARŞI'NIN KABULÜ

(12 Mart 1921)

Millî Marş, bayrak gibi bağımsızlığın sembolüdür.

Millî Marş Yazılmasının Gerekçeleri

- Millî duygularını canlı tutmak
- Millî birlik ve beraberliği sağlamak
- Vatan ve millet sevgisini güçlendirmek
- Ordunun ve halkın moralini yükseltmek

Millî Mücadele sonrası Mehmet Âkif'e İstiklal Marşı ile ilgili "Acaba yeniden yazılsa daha iyi olmaz mı?" diye sorulunca "Allah bir daha bu millete İstiklal Marşı yazdırmazın." demiştir

Mehmet Akif ERSOY

Maarif Vekili (Eğitim Bakanı) Hamdullah Suphi Bey, millî marş yazılması için 500 lira para ödüllü bir yarışma düzenler. Yarışmaya 700'den fazla eser katılır. Ancak para ödüllü olduğu için Mehmet Akif Bey yarışmaya katılmaz. Daha sonra para ödülü kaldırılınca yarışmaya katılır. Mehmet Akif Bey'in şiiri TBMM'de okunduğunda milletvekilleri tarafından ayakta alkışlanır ve 12 Mart 1921'de millî marş olarak kabul edilir.

TEŞKİLAT-I ESASİYE'NİN KABULÜ

(20 Ocak 1921)

Teşkilat-ı Esasiye: Yeni Türk devletinin ilk Anayasası

Teşkilat-ı Esasiye kısa ve öz hazırlandığından temel haklara yer verilmemiştir.

Teşkilat-ı Esasiye'nin Hazırlanma Nedenleri

- Meclisin çalışma esaslarını ve yetkilerini belirlemek
- BMM'yi yasal bir zemine oturarak meşruiyet kazandırmak

1921 Anayasası'nın (Teşkilat-ı Esasiye) bazı maddeleri:

- Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir.
- Yürütme gücü ve yasama yetkisi BMM'de toplanır.
- Türkiye Devleti, BMM tarafından yönetilir ve hükümet BMM Hükümeti adını alır.
- Genel Kurul'da seçilen Büyük Millet Meclisi Başkanı hükümetin de başkanıdır.
- Din buyruklarının yerine getirilmesi, yasaların konulması, değiştirilmesi, kaldırılması, antlaşma ve barış yapılması, savaş kararı verilmesi gibi yetkiler Meclise aittir.

Yeni Türk devletinin resmi kuruluş belgesi olan Teşkilat-ı Esasiye'de millî egemenlik, güçler birliği ilkesi, meclis hükümet sistemi benimsenmiştir.

Aşağıda verilen ifadeleri uygun bir şekilde doldurunuz.

Moskova

Megali İdea

Hasan Tahsin

Sevr

Afganistan

- a. Büyük Millet Meclisini ve Misak-ı Millî'yi tanıyan ilk Müslüman devlet _____ olmuştur.
- b. Batı Cephesi'nde işgalcilere karşı ilk kurşunu İzmir'in işgali sırasında gazeteci _____ atmıştır.
- c. _____ Rumların yaşadıkları yerleri Yunanistan bayrağı altında birleştirmeyi amaçlayan bir düşünce sistemidir.
- d. İtilaf Devletleri'nin Türklere karşı Yunanlıları desteklemesinin nedeni _____ Antlaşması'nı uygulamaya koymaktı.
- e. TBMM ve Sovyet Rusya (SSCB), _____ Antlaşması'nı yaparak ortak düşman karşısında iş birliği yapmışlardır.

Aşağıda verilen bilgileri doğru "D" veya yanlış "Y" olarak belirtiniz.

- a. İzmir'in işgal edilmesi Kuvâ-yı Miliye birliklerinin kurulmasını hızlandırmıştır.
- b. Kuvâ-yı Miliye birlikleri düzenli düşman ordularını durdurabilecek güce ve ağır silahlara sahip değillerdi.
- c. Yunanlılar Ankara'yı ele geçirmek, BMM'yi dağıtmak ve Sevr'i kabul ettirmek için saldırıya geçmişlerdir.
- d. İngilizlerin Sevr'i kabul ettirmek istemesi üzerine Büyük Millet Meclisi Londra Konferansı'na katılmamıştır.
- e. Mehmet Akif Bey, İstiklal Marşı için ödül olarak verilen 500 lirayı Hilal-i Ahmer bünyesinde, kadın ve çocuklara iş öğreten ve cepheye elbise diken Dar'ül Mesai vakfına bağışlamıştır.

Aşağıda verilen tanımlarla kavramları doğru bir şekilde eşleştiriniz.

Yasaya, töreye vb. uygunluk, geçerlilik, yasallık.

1

a İstiklâl

Gelecek zaman, yön, yönelme anlamlarına gelen kavram

2

b İstikbâl

Bir milletin/devletin bağımsız olması, özgürlük, hürriyet anlamlarına gelmektedir.

3

c Meşruiyet

Bir devlette yasama, yürütme, yargı güçlerinin nasıl kullanılacağını gösterir.

4

d Konsolosluk

Bir devletin yabancı ülkelerde bulunan yurttaşlarının haklarını koruyan, bağlı bulunduğu hükümete siyasi ve ticari bilgileri veren dış işleri görevlisidir.

5

e Anayasa

1 →

2 →

3 →

4 →

5 →

☆ Etkinlik 4

I. İnönü Savaşı'na ait verilen bilgilerin hangi gelişme ya da olayla ilgili olduğunu boşluklara yazınız.

Gelişmeler/Olaylar	Tarihi	Gelişmelerin Sonuçları / Önemi
a	8 Kasım 1920	Kuvâ-yı Millîye birlikleri tek merkezden emir-komuta sistemiyle yönetilen, disiplinli ve sistemli, ağır silahları olan askerî birlikler hâline getirilmiştir.
b	16 Mart 1921	Sovyet Rusya gibi büyük bir Avrupa devleti ilk defa TBMM'nin varlığını tanıyarak Sevr'in geçersiz olduğunu kabul etmiştir.
c	21 Şubat 1921	TBMM Misak-ı Milli'yi uluslararası kamuoyuna tanıtarak Türk halkının onurlu bir barış isteğini dünya kamuoyuna duyurmuştur.
d	12 Mart 1921	Kurtuluş Savaşı'nın kazanılacağına ve bağımsızlığın elde edileceğine olan inancının güçlenmesini sağlamıştır.
e	20 Ocak 1921	Bu anayasa bir anlamda yeni kurulmakta olan Türk Devleti'nin kuruluş belgesi sayılır. Büyük Millet Meclisinin çalışma esaslarının ve yetkilerinin neler olduğu belirlenmiştir.

☆ Etkinlik 5

Birinci İnönü Savaşı'nın sonuçlarını ulusal ve uluslararası şekilde değerlendiriniz.

Birinci İnönü Savaşı'nın Sonuçları	Ulusal	Uluslararası
a. İstiklal Marşı kabul edildi.		
b. Düzenli orduya katılım hızlandı.		
c. Büyük Millet Meclisi'nin otoritesi arttı.		
d. BMM Londra Konferansı'na davet edildi.		
e. Albay İsmet Bey'in rütbesi generalliğe yükseltildi.		
f. Türk milletinin BMM'ye ve düzenli orduya güveni ve desteği arttı.		
g. Sovyetler Birliği ile BMM arasında Moskova Antlaşması imzalandı.		
h. Afganistan ile BMM Hükûmeti arasında Dostluk Antlaşması imzalandı.		

II. İnönü Savaşı (23 Mart-1 Nisan 1921)

derslig
animasyonu

Savaşın Nedenleri:

- Yunanların I. İnönü Savaşı'nda aldıkları yenilgiyi telafi etmek istemeleri
- İtilâf Devletleri'nin Londra Konferansı'nda TBMM'ye isteklerini kabul ettirememeleri
- Yunanların İtilaf Devletleri'nin güvenini kazanarak desteklerini devam ettirmek istemesi
- Yunanların yeni kurulmakta olan Türk ordusunun taarruz gücüne ulaşmasını önlemek istemesi
- Yunanların Eskişehir ve Kütahya'yı alıp demir yolunu ele geçirmek, Ankara'yı işgal edip Sevr'i kabul ettirmek istemesi

Savaşın Gelişimi

TBMM'nin Koçgiri Ayaklanması ve Pontus çeteleriyle uğraşmasını fırsat bilen Yunan birlikleri, 23 Mart'ta harekete geçerek Eskişehir'e doğru ilerlediler. 26-30 Mart tarihleri arasında şiddetli çatışmalar yaşandı. Ancak Türk birliklerinin başarılı savunması sayesinde Yunanlar ikinci kez İnönü mevkinde durduruldu. Yunan birlikleri 1 Nisan'dan itibaren geri çekilmek zorunda kalmışlardır.

Savaşın Sonuçları

- TBMM Hükûmeti'nin otoritesi arttı.
- Halkın orduya ve TBMM'ye olan güveni arttı.
- İngilizlerin Yunanlılara olan güveni azalmaya başladı.
- İtalya, işgal ettiği Antalya ve Muğla'dan çekilme kararı alırken Fransa TBMM ile antlaşma zemini aramaya başladı. Bu durum itilaf Devletleri arasındaki görüş ayrılığının artmasına neden oldu.

Burası Önemli!

II. İnönü Muharebesi'nde Yunan kuvvetleri; 41.550 er, 720 makineli tüfek ve 220 topa sahipti. Türk kuvvetleri 34.175 er, 235 makineli tüfek ve 104 topa sahipti.

TBMM Başkanı Mustafa Kemal Paşa, II. İnönü Muharebesi'nin kazanılması üzerine İsmet Paşa'ya gönderdiği telgrafta "Siz orada sadece düşmanı değil ulusun makûs (kötü, şansız vb.) talihini de yendiniz." diyerek bu zaferin psikolojik açıdan Türk halkına üstünlük sağladığını belirtmiştir.

Kütahya-Eskişehir Savaşları (10-24 Temmuz 1921)

- İnönü Savaşlarını kaybeden Yunanlar, İngilizlerin güvenini yeniden kazanmak için Türk ordusuna ağır bir darbe vurmaya karar verdiler. İngilizlerden de aldıkları desteklerle üç koldan büyük bir taarruza geçerek Afyon, Kütahya ve Eskişehir'i işgal ettiler.
- Türk ordusu karşı taarruz yapsa da başarısız oldu. Çünkü düzenli ordu henüz kuruluşunu tamamlayamamıştı. Silah, cephane ve erzak sıkıntısı bulunmaktaydı.
- Mustafa Kemal Paşa Türk ordusunun daha fazla kayıp vermemesi, Yunan ordusunun bilmediği bir bölgeye çekilerek lojistik destek kaynaklarından uzaklaştırılması gibi amaçlarla taktiksel olarak ordunun doğal bir savunma hattı olan Sakarya Irmağı'nın doğusuna çekilmesi emrini vermiştir.

Savaşın Sonuçları

- Önceki başarıların yarattığı iyimserlik kayboldu.
- Hükûmet merkezinin Kayseri'ye taşınması gündeme geldi.
- Türk ordusunun henüz taarruz gücüne ulaşamadığı anlaşıldı.
- TBMM, üç ay müddetle bütün yetkilerini Başkomutan olarak seçtiği Mustafa Kemal'e devretti.
- Askerî alandaki başarısızlık siyasi ve diplomatik ilişkileri de olumsuz etkiledi. TBMM Hükûmeti ile görüşme yapmak için Ankara'da bulunan Fransız heyeti bu görüşmeleri durdurmuşlardır. Ayrıca İtalyanlar da işgal ettikleri yerlerden geri çekilmeyi durdurmuşlardır.

derslig
animasyonu

1. "Kuvâ-yı Millîye birliklerinin belli bir savaş düzeni içinde birbirleriyle uyumlarını sağlamak mümkün değildi. Her Kuvâ-yı Millîye birliği yalnız kendi şefini dinliyor, şefler de başkalarından emir almaya yanaşmıyorlardı." **diyen bir öğretmen Kuvâ-yı Millîye'nin hangi yönünü ifade etmiştir?**

- A) Bağımsızlık duygusuyla hareket ettiklerini
- B) Emir komuta zincirine bağlı olmadıklarını
- C) İhtiyaçlarının halk tarafından karşılandığını
- D) Ayaklanmaların bastırılmasında rol oynadıklarını

2. Batı Anadolu'da oluşturulan Kuvâ-yı Millîye birlikleri birçok cephede mücadeleye girişse de düşmanın ilerleyişini tam olarak durduramamış ve düzenli Yunan Ordusu karşısında yeterli başarıyı gösterememiştir.

Verilenlere göre aşağıdakilerden hangisi bu sorunun ortadan kaldırılmasına yöneliktir?

- A) Düzenli ordunun kurulması
- B) Halktan ekonomik yardımların toplanması
- C) Dış ülkelerden askeri destek temin edilmesi
- D) Millî cemiyetlerin tek çatı altında toplanması

stafa Kemal Temsil Heyeti başkanı olarak Sivas Kongresi'nden sonra Ali Fuat Paşa'yı Batı Cephesi'ne komutan olarak tayin etti. Daha sonraki süreçte buradaki birliklerimiz Batı ve Güney Cepheleri olarak ikiye ayrıldı. Batı Cephesi Komutanlığına Albay İsmet Bey, Güney Cephesi Komutanlığına ise Albay Refet Bey getirildi.

Verilen metinde aşağıdakilerden hangisinin aşamaları ifade edilmiştir?

- A) BMM'nin açılmasının
- B) Düzenli ordunun kurulmasının
- C) Temsil Heyeti'nin kurulmasının
- D) Ankara'nın merkez seçilmesinin

4. Bazı Kuvâ-yı Millîye liderlerinin halktan zorla para ve asker toplaması, kendilerine karşı gelenleri cezalandırmaları halkın tepkisine neden olmuştur. Bu nedenle bir müddet sonra Kuvâ-yı Millîye kaldırılmıştır.

Verilen metinde Kuvâ-yı Millîye'nin kaldırılma nedenlerinden hangisine değinilmiştir?

- A) Hukuk dışı davranışlar sergilemeleri
- B) Bölgesel olarak mücadele etmeleri
- C) BMM'ye karşı isyan etmeleri
- D) Düzenli orduya katılmak istememeleri

5. Kuvâ-yı Millîye birlikleri Millî Mücadele'de çok önemli başarılarla imza atmalarına rağmen bir müddet sonra kaldırılmış ve yerine düzenli ordu kurulmuştur.

Bu durum üzerinde Kuvâ-yı Millîye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin rol oynadığı söylenemez?

- A) Disiplinsiz davranışlar sergilemeleri
- B) Yunanlıların ilerleyişini durduramamaları
- C) Bazı Kuvâ-yı Millîye liderlerinin halktan zorla para ve asker toplaması
- D) TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaların bastırılmasına katkı sağlamaları

6. I. İnönü Zaferi'nin kazanılmasından sonra 20 Ocak 1921 tarihinde BMM'de Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nu (1921 Anayasası) kabul edilmiştir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Düzenli ordunun kurulduğunun
- B) BMM'nin kurucu meclis olduğunun
- C) BMM'nin uluslararası alanda tanındığının
- D) I. İnönü Zaferi'nin dış sonuçlar doğurduğunun

7. Batı Cephesi'nde I. İnönü Savaşı Türk ordusunun ilk askeri zaferidir. Bu zaferin ortaya çıkardığı en önemli sonuçlardan biri İtilaf Devletleri'nin Londra Konferansı'nı düzenlemeleri ve BMM'yi de bu konferansa davet etmeleridir.

Verilenlere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Askeri zaferler diplomatik zaferleri doğurmuştur.
B) Ekonomik alanda elde edilen başarılar devletin siyasi itibarını artırmıştır.
C) Batı Cephesi'nde savaş durumu sona ermiştir.
D) İtilaf Devletleri arasında görüş ayrılıkları artmıştır.

8. I. İnönü Savaşı'ndan sonra TBMM Hükümeti ve Sovyet Rusya arasında 16 Mart 1921'de Moskova Antlaşması imzalandı. Bu antlaşmayla Sovyet Rusya TBMM'nin hukuki varlığını tanıdı.

Buna göre TBMM'nin hangi alanda bir başarı elde ettiği söylenebilir?

- A) Askeri
B) Kültürel
C) Bilimsel
D) Siyasi

9. İtilaf Devletleri I. İnönü Savaşı'ndan sonra küçük değişikliklerle Sevr Antlaşması'nı Türklere kabul ettirmek ve Yunan ordusuna zaman kazandırmak için 21 Şubat 1921'de - - - - bir konferans toplamışlardır.

Verilen metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Londra'da
B) Moskova'da
C) Ankara'da
D) Paris'te

10. Moskova Antlaşması'nda "tarafardan birinin tanımadığı bir antlaşmayı diğer taraf da tanımayacaktır." maddesi yer almaktadır.

Altı çizili bölümde işaret edilen antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ankara
B) Sevr
C) Mondros
D) Gümrü

11. Birinci İnönü Savaşı'nın sonuçlarından hangisi uluslararası alanla ilgilidir?

- A) Teşkilat-ı Esasîye'nin kabul edilmesi
B) İstiklal marşının kabul edilmesi
C) Londra Konferansı'nın toplanması
D) Düzenli orduya güvenin artması

12. TBMM, Sovyet Rusya ile imzalanan Moskova Antlaşması'nda Batum'un Gürcistan'a verilmesini kabul etmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) BMM'nin ilk siyasi başarısını elde ettiğine
B) BMM'nin Misak-ı Millî'den taviz verdiğiğine
C) Rusya ile tüm sınır sorunlarının çözümlendiğine
D) Sovyet Rusya'nın Kurtuluş Savaşı'na maddi destek sağladığına

13. Londra Konferansı'na Osmanlı Hükümeti'nin temsilcisi olarak katılan Sadrazam Tefik Paşa son Osmanlı sadrazamıdır. Tefik Paşa, söz sırası kendisine geldiğinde "Ben sözü Türk milletinin hakiki temsilcisi olan TBMM delegesine bırakıyorum." demiştir.

Sadrazam Tefik Paşa'nın bu ifadesi aşağıdakilerden hangisine saygı duyduğunu gösterir?

- A) Millî egemenliğe
B) Tam bağımsızlığa
C) Manda ve himaye fikrine
D) Mondros Ateşkes Antlaşması maddelerine

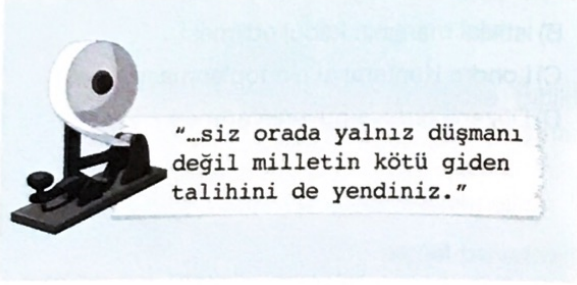

1. Birinci İnönü Zaferi'nden sonra toplanan Londra Konferansı'nda BMM Sevr Antlaşması'nı bir kez daha reddetmiştir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisine neden olmuştur?

- A) Kurtuluş Savaşı'nın sona ermesine
B) İkinci İnönü Savaşı'nın başlamasına
C) Yunan ordusunun savunmaya geçmesine
D) İngilizlerin Sevr Antlaşması'nda taviz vermesine

2.

Mustafa Kemal, İsmet Paşa'ya bu kutlama telgrafını hangi savaştan sonra çekmiştir?

- A) İkinci İnönü Savaşı
B) Kütahya-Eskişehir Savaşları
D) Sakarya Meydan Muharebesi
C) Başkomutanlık Meydan Savaşı

3. Yunanlara karşı kazanılan İkinci İnönü Savaşı halkta büyük bir sevinç yaratmıştır. İtilaf Devletleri arasında Yunanlılara duyulan güven azalmıştır. Fransa, TBMM ile anlaşma zemini aramaya başlarken İtalyanlar da Anadolu'da işgal ettikleri bazı yerleri boşaltmaya başlamıştır.

Buna göre II. İnönü Savaşı'yla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yunanların uluslararası saygınlığı azalmıştır.
B) TBMM ekonomik kazanımlar elde etmiştir.
C) Bazı devletler TBMM'ye karşı politika değişikliğine gitmiştir.
D) Türk halkının morali yükselmiştir.

4. I. İkinci İnönü Savaşı
II. Düzenli ordunun kurulması
III. Moskova Antlaşması
IV. Birinci İnönü Savaşı

Verilen olayların kronolojik sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak gösterilmiştir?

- A) IV - I - II - III
B) II - I - III - IV
C) II - IV - III - I
D) IV - II - III - I

5. Türk ordusunun Kütahya-Eskişehir Savaşlarını kaybetmesi üzerine İtalya Anadolu'daki kuvvetlerini geri çekmekten vazgeçmiştir. TBMM Hükûmeti ile anlaşma zemini arayan Fransa, ikili görüşmeleri erteleme kararı almıştır.

Buna göre söz konusu yenilginin aşağıdakilerden hangisinde değişime neden olduğu söylenebilir?

- A) İç politikada
B) Uluslararası ilişkilerde
C) Ekonomik alanda
D) Kültürel hayatta

6.

	Tüfek	Makineli Tüfek	Top	Kılıç
Türk Ordusu	30.103	293	102	4.435
Yunan Ordusu	41.150	3.854	220	2.000

İkinci İnönü Savaşı öncesinde Türk ordusunun gücü ile Yunan ordusunun gücünün karşılaştırıldığı bu tabloya göre,

- I. Yunan ordusunun makineli tüfek sayısı bakımından ciddi bir üstünlüğü söz konusudur.
II. Türk ordusu sadece kılıç sayısı bakımından Yunanlara üstünlük sağlamıştır.
III. Silah üstünlüğü Yunan ordusunun başarılı olmasını sağlamıştır.

yargılarından hangileri ulaşılabılır?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

7. Gücünü İnönü Savaşları'na oranla artıran Yunanlar Kütahya-Eskişehir Savaşı'nda Türk ordusuna karşı taarruzda bulunmuşlardır.

Yunanların bu taarruz hareketiyle aşağıdakilerden hangisine ulaşmak istediği söylenemez?

- A) Ankara'yı almak
B) TBMM'yi ortadan kaldırmak
C) Anadolu'nun tamamını ele geçirmek
D) Sevr Antlaşması'nı Türk milletine kabul ettirmek

8. II. İnönü Savaşı'ndan sonra Yunanlar, tekrar harekete geçerek Eskişehir'i, Afyon'u ve Kütahya'yı işgal ettiler. Bunun üzerine Mustafa Kemal'in emriyle Türk ordusunun Sakarya Irmağı'nın doğusuna çekilmesi kararı alındı.

Verilenlere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Türk ordusu savunma durumunda olduğu savaşı kaybetmiştir.
B) Yunanlar hâkimiyet alanlarını genişletmişlerdir.
C) Mustafa Kemal'in verdiği emirle Türk ordusu taarruz durumuna geçmiştir.
D) Yunan ve Türk tarafı arasında doğal bir sınır oluşturulmuştur.

9. Aşağıdakilerden hangisi Türk ordusunun Kütahya-Eskişehir Savaşları'nda başarısız olmasının doğurduğu sonuçlardan biri değildir?

- A) Türk ordusu barış istemek zorunda kalmıştır.
B) Türk ordusunun taarruz gücüne henüz ulaşmadığı anlaşılmıştır.
C) Hükümet merkezinin Kayseri'ye taşınması gündeme gelmiştir.
D) Mustafa Kemal Paşa üç aylık bir süre için meclisin bütün yetkilerini alarak "Başkomutan" seçilmiştir.

10. Aşağıdakilerden hangisi İkinci İnönü Zaferi'nin ortaya çıkardığı sonuçlardan biri değildir?

- A) Halkın TBMM'ye ve düzenli orduya güveni arttı.
B) İtilaf Devletleri arasında Yunanlılara duyulan güven azaldı.
C) İtilaf Devletleri arasındaki görüş ayrılıkları arttı.
D) Batı Cephesi'nde savaş durumu sona erdi.

11. Kütahya Eskişehir Savaşları'nda Türk ordusunun Sakarya nehrinin doğusuna çekilmesinin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Türk ordusunun yıpranmasını önlemek
B) Türk ordusu ile Yunan ordusu arasında doğal bir sınır oluşturmak
C) Yunan ordusunu lojistik destek kaynaklarından uzaklaştırmak
D) Yunan ordusunun toparlanmasına imkan sağlamak

12. Kütahya Eskişehir Savaşı'nda Yunan kuvvetleri karşısında direnemeyen Türk ordusu, savaşarak yok olma tehlikesi karşısındaydı. Mustafa Kemal bütün riskleri göze alıp Türk ordusunu Sakarya Irmağı'nın doğusuna çekti. Böylece ordunun tamamen yok olmasını önlemiş oldu.

Verilen bilgilerde Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerinden hangisi ön plana çıkarılmıştır?

- A) İnkılapçılığı
B) Eğitimciliği
C) Liderliği
D) Barışçılığı

**MAARİF (Eğitim) KONGRESİ
(15-21 Temmuz 1921)**

"En önemli, en esaslı nokta eğitim meselesidir. Çünkü eğitim bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı, yüce bir toplum halinde yaşatır. Ya da bir milleti esarete ve sefalete terk eder." (Mustafa Kemal)

- Maarif Kongresi, yeni Türk Devleti'nin eğitim alanında yaptığı ilk kongredir.
- Kongre Ankara'da "Dar'ül-Muallim" (Erkek Öğretmen Okulu) okulunda 180 civarı eğitimcinin katılımıyla toplanmıştır.
- Kütahya-Eskişehir Savaşları devam ettiği için kongrenin ertelenmesi teklifine Mustafa Kemal, "Hayır hayır ertelemeyin, cahillikle, ikellikle savaş, düşmanla savaştan daha az önemli değildir." demiştir,
- Maarif Kongresi'nde mevcut okul, öğrenci ve öğretmen sayılarının ne durumda olduğu, ziraat ve sanayi okullarının durumu, yabancı okulların kapatılması, ilköğretim modelinin değiştirilmesi, ihtiyaçlara göre bir eğitim anlayışının belirlenmesi, ilköğretimin 5 seneye çıkarılması gibi konular görüşülmüştür.

ÖNEMİ

Türkiye'nin gelecekteki eğitim politikalarının temelleri atılmıştır. İleriye dönük planlar yapılmasıyla kamuoyuna Millî Mücadele'nin zafere ulaşacağından emin olduğu mesajı verilmiştir.

Başkomutanlık Yasası (5 Ağustos 1921) ve Tekâlif-i Millîye Emirleri (7-8 Ağustos 1921)

- Kütahya-Eskişehir Savaşları kaybedilince son çare olarak Mustafa Kemal Paşa'nın ordunun başına geçmesi istendi. Çıkarılan "Başkomutanlık Yasası" ile kararların hızlıca alınıp uygulanabilmesi için TBMM'nin yetkileri üç aylığına Mustafa Kemal'e devredildi. Mustafa Kemal, başkomutanlık yasının verdiği yetkiye dayanarak Türk ordusunun ihtiyaçlarının halktan karşılanması için Tekâlif-i Millîye Emirleri'ni yayımladı.
- Kütahya-Eskişehir Savaşlarında çok fazla mali kayıpların yaşanması, ordumuzun silah ve cephaneden yiyecek ve giyeceğe kadar pek çok eksiğinin bulunması; buna karşı BMM'nin maddi kaynaklarının yetersiz olması Tekâlif-i Millîye Emirleri'nin yayımlanmasını gerekli kılmıştır. Bu emirlerin bazıları aşağıda verilmiştir.

Her aile birer takım çamaşır, bir çift çorap ve çarık verecek. Tüccarın ve halkın elinde bulunan her türlü giyim maddelerinin yüzde kırkına bedeli sonradan ödenmek üzere el konulacak.

Demirci ve marangoz gibi silah ve malzeme yapabilecek ustalar tespit edilip orduda görevlendirilecek

Her ilçede Tekalif-i Millîye Komisyonu oluşturulacak.

Emirlerin uygulanması sırasında yaşanabilecek hukuki sorunları çözmek için İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur.

Taşıt ve binek hayvanlarının %20'sine el konulacak, kalan %80'i, elinde kalan taşıma araçlarıyla her ay en az 100 kilometrelik askerî ulaşım yapacak.

Halkın elinde bulunan, silah ve cephane teslim edilecek.

Buğday, saman, un, arpa, fasulye, nohut, şeker, sabun, yağ gibi ürünlerin parası sonra ödenmek üzere %40'ına el konacak.

Aşağıda verilen bilgileri doğru "D" veya yanlış "Y" olarak değerlendiriniz.

☆ Etkinlik 1

- a. Maarif Kongresi'nin yapılması Atatürk'ün eğitime verdiği önemi göstermektedir.
- b. Maarif Kongresi Kütahya-Eskişehir Savaşlarının devam ettiği günlerde yapılmıştır.
- c. II. İnönü Savaşı ile Türk ordusu Batı Anadolu'daki işgal edilen yerleri geri almıştır.
- d. Silah ve cephane gibi eksikleri bulunan düzenli ordu Kütahya-Eskişehir Savaşlarını kaybetmiştir.
- e. Tekalif-i Milliye Emirleri'nin büyük bir katılımı ile uygulanması Türk halkının vatan sevgisinin bir göstergesidir.

Tekalif-i Milliye Emirleri ile ilgili aşağıda verilen ifadeleri uygun şekilde doldurunuz.

☆ Etkinlik 2

İstiklâl

teknik

komisyonları

savaş

Sakarya

- a. Tekalif-i Milliye Emirleri ile _____ Savaşı öncesi Türk ordusunun eksikleri giderilmeye çalışılmıştır.
- b. Tekalif-i Milliye Emirlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için "Tekalif-i Milliye _____" kurulmuştur.
- c. Emirlerin uygulanması sırasında yaşanabilecek hukuki sorunları çözmek için _____ mahkemeleri kurulmuştur.
- d. Demirci, marangoz, tesviyeci, saraç vb. esnaflar tespit edilerek ordunun _____ eleman ihtiyacı giderilmek istenmiştir.
- e. Halkın elinde bulunan bütün silah ve cephane el konulmasıyla ordunun _____ gücünün artırılması amaçlanmıştır.

Millî Mücadele Dönemi'nde çıkarılan ve önemi belirtilen yasanın adını yazınız.

☆ Etkinlik 3

Kütahya-Eskişehir Muharebelerinden sonra çıkarılan bu yasa ile Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yetkileri üç aylığına Mustafa Kemal Paşa'ya verilmiştir. Mustafa Kemal Paşa bu yasa ile yasama, yürütme yetkilerini kendinde toplamıştır. Bu durumun en önemli nedeni savaş ortamında kararların hızlıca alınıp uygulanmasıdır. Bu yetkinin Sakarya ve Büyük Taarruz'un kazanılıp Milli Mücadele'nin başarıya ulaşmasında çok önemli bir payı olmuştur.

☆ Etkinlik 4 Aşağıda verilen özellikleri ilgili oldukları savaşlarla eşleştiriniz.

	Birinci İnönü	İkinci İnönü	Kütahya Eskişehir
a. Düzenli ordunun kazandığı ilk savaştır.	☐	☐	☐
b. Millî Mücadele Dönemi'nde kaybedilen tek savaştır.	☐	☐	☐
c. TBMM'nin Londra Konferansı'na davet edilmesini sağlayarak siyasi bir başarıya da zemin hazırlamıştır.	☐	☐	☐
d. Sakarya Nehri'ne kadar olan Batı Anadolu toprakları Yunan işgali altında kalmıştır.	☐	☐	☐
e. Mustafa Kemal'in ifadesiyle Türk milletinin makûs talihinin değişmeye başladığı savaştır.	☐	☐	☐
f. Sovyet Rusya gibi büyük bir Avrupa devleti bu galibiyet sonrası TBMM ile Moskova Antlaşması'nı yapmıştır.	☐	☐	☐
g. İtalyanların işgal bölgelerinden çekilmelerine, Fransızların diplomatik görüşmeler başlatmasına zemin hazırlamıştır.	☐	☐	☐

Atatürk'ün eğitimle ilgili sözlerini "millilik" ya da "çağdaşlık" yönünden değerlendirerek işaretleyiniz.

	Millilik	Çağdaşlık
a. "Eğitimidir ki bir milleti hür, bağımsız, şanlı, yüksek bir toplum hâlinde yaşatır veya bir milleti kölelik ve yoksulluğa terk eder."	☐	☐
b. "Çocuklarımız ve gençlerimiz yetiştirilirken onlara özellikle varlıklarıyla, haklarıyla çatışan yabancı unsurlarla mücadele etme lüzumu ve millî fikirleri müdafaa etme mecburiyeti öğretilmelidir."	☐	☐
c. "İlk ve ortaöğretim kesinlikle insanlığın ve uygarlığın gerektirdiği bilimi ve tekniği vermelidir."	☐	☐
d. Okul genç beyinlere; insanlığa hürmeti, millet ve memleket sevgisini, şerefi, bağımsızlığı öğretir. Bağımsızlık tehlikeye düştüğü zaman onu kurtarmak için takip edilecek en uygun, en güvenli yolu öğretir."	☐	☐
e. "Gerçek kurtuluş ancak cehaletin ortadan kaldırılmasıyla olur. Cehalet kaldırılmadıkça toplum yerinde kalıyor demektir, yerinde duran bir şey ise geriye gidiyor demektir."	☐	☐

1. Kütahya-Eskişehir Savaşları devam ederken yurt genelinden gelen öğretmenlerin katılımıyla Ankara'da - - - - toplanmış ve millî eğitim politikaları ile ilgili önemli esaslar belirlenmiştir.

Bu metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Maarif Kongresi B) Sivas Kongresi
C) Tekalif-i Milliye D) TBMM

2. Hamdullah Suphi Bey: "Paşam, savaşın yoğunlaştığı şu günlerde uygun görürseniz Maarif Kongresini erteleyelim." Mustafa Kemal Paşa: "Hayır, hayır, ertelemeyin... Cahillikle, ilkelikle savaş, düşmanla savaştan daha az önemli değildir. Toplantıya katılacağım ve konuşacağım." demiştir.

Bu ifadeler Mustafa Kemal'in aşağıdakilerden hangisine önem verdiğini gösterir?

- A) Millî egemenliği B) Demokrasiye
C) Millî eğitime D) Millî kültüre

3. "Okul genç beyinlere; insanlığa hürmet, millet ve memleket sevgisini, şeref, bağımsızlığı öğretir. Bağımsızlık tehlikeye düştüğü zaman onu kurtarmak için takip edilecek en uygun, en güvenli yolu öğretir."

Atatürk'ün bu sözüne göre eğitimin amacının aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Bilinçli tüketim alışkanlığını öğretmek
B) Geleneksel değerlere bağlılığı korumak
C) Çağdaş ve millî değerlere sahip bireyler yetiştirmek
D) Sorgulamayan ve araştırmayan bireyler yetiştirmek

4. "Memleketimizi gerçek hedefe ulaştırmak için iki orduya ihtiyaç vardır: Biri vatanın hayatını kurtaran asker ordusu, diğeri milletin geleceğini yoğuran irfan ordusu."

Mustafa Kemal'e göre gerçek hedefe ulaşmak için orduyla beraber aşağıdakilerden hangisine önem verilmelidir?

- A) Memurlara B) İşçilere
C) Öğretmenlere D) Siyasetçilere

5. TBMM kurulduktan kısa bir süre sonra Millî Eğitim Bakanlığı Ankara'da öğretmenlere yönelik bir kongrenin toplanacağını duyurmuştu. Kütahya-Eskişehir Savaşı devam ederken yurdun çeşitli yerlerinden gelen 250 kadar öğretmenin bir araya geldiği Maarif Kongresi'ne Mustafa Kemal de katıldı.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öğretmenlerin eğitimle ilgili konularda bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.
B) Mustafa Kemal eğitimin önemini bilen bir liderdir.
C) Savaş koşullarına rağmen eğitim faaliyetlerine devam edilmiştir.
D) Kütahya-Eskişehir Savaşı'nda alınan yenilgi öğretmenleri tedirgin etmiştir.

6. Maarif Kongresi'nin toplanmasıyla ilgili Hakimiyet-i Milliye Gazetesi'nde şöyle bir yazı yayınlanmıştır:

"Hiç şüphe yok ki bu olay, dünya tarihinde de benzeri belki bulunmayan bir örnektir. Cephede İstiklâl Ordusu Yunanla mücadele ederken, Ankara'da öğretmenler ordusu cehaletle mücadele programını hazırlıyordu. Millî ordu düşmanı ve öğretmen ordusu da cehaleti kovacaktı."

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) "Cehalet" ülke için bir düşman olarak görülmüştür.
B) Savaşlarda eğitimcilerden yararlanılmak istenmiştir.
C) Askerlerin de eğitiminin önemli olduğu belirtilmiştir.
D) Tam bağımsızlığın ancak eğitimle olacağı belirtilmiştir.

7. "...Büyük tehlikeler karşısında uyanan milletlerin ne kadar kararlı olduğu tarihçe ispat edilmiştir. Silahıyla olduğu gibi beyniyle de mücadele etmek zorunda olan milletimizin birincisinde gösterdiği gücü ikincisinde de göstereceğine asla şüphem yoktur..."

Mustafa Kemal Maarif Kongresi'nde söylediği bu sözlerde aşağıdakilerden hangisine önem verilmesi gerektiğini ifade etmiştir?

- A) Demokrasiye B) Eğitime
C) Ekonomiye D) Hukuka

8. Yunan ordusunun Kütahya Eskişehir Savaşı'nda Polatlı'ya kadar gelmesi TBMM'de kaygılara yol açtı. Mecliste yapılan sert tartışmalar sonucunda son çare olarak Mustafa Kemal'in ordunun başına geçmesi istendi. Çıkarılan bir kanunla başkomutanlık yetkisi Mustafa Kemal'e verildi. Mustafa Kemal bu kanunla meclisin bütün yetkilerine sahip olacaktı.

Verilenlere göre Mustafa Kemal'in aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenebilir?

- A) Barış görüşmelerini bir an önce başlatmayı
- B) Meclisi belli bir süreliğine kapatmayı
- C) Hızlı karar alıp uygulamayı
- D) Demokrasi bilincini yaymayı

9. Kütahya Eskişehir Savaşlarından sonra Mustafa Kemal tarafından mali kaynak yaratarak ordunun ihtiyaçlarını gidermek için - - - - yayınlanmıştır.

Bu metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Maarif Kongresi
- B) Tekalif-i Milliye Emirleri
- C) Misak-ı Milli Kararları
- D) Başkomutanlık yasası

10. "5 numaralı" emrimle, ordu ihtiyacı için alınan taşıt araçları dışında, halkın elinde kalan taşıt araçlarıyla, yüz kilometrelik bir uzaklığa kadar, ayda bir defa olmak üzere, parasız askerî nakliye yapılmasını mecbur tuttum."

Buna göre Mustafa Kemal'in Tekalif-i Milliye Emirleri'nde "askeri nakliyat" şeklinde ifade ettiği ihtiyaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulaşım
- B) Gıda
- C) Giysi
- D) Silah

11. "Her aile birer kat çamaşır, birer çift çorap ve çarık hazırlayıp Tekâlif-i Milliye Komisyonuna teslim edecektir."

Bu maddeye göre Tekâlif-i Milliye Emirleri ile ordunun hangi alandaki ihtiyaçlarının karşılanmaya çalışıldığına ulaşılabılır?

- A) Barınma
- B) Giyinme
- C) Beslenme
- D) Güvenlik

12. "Harp, yalnız iki ordunun değil, iki milletin bütün varlıklarıyla ve ellerindeki her şeyle, bütün elde tutulur ve tutulmaz güçleriyle birbirleriyle karşı karşıya gelmesi ve birbiriyle vuruşması demektir. Bundan dolayı bütün Türk milletini cephede bulunan ordu kadar fikren, hissen ve fiilen ilgilendirmeliydi. Milletin her ferdi, yalnız düşman karşısında bulunanlar değil, köyde evinde, tarlasında bulunan herkes, silahla vuruşan savaşçı gibi kendini ödey almış hissederek bütün varlığını mücadeleye verecekti."

Mustafa Kemal'in bu ifadesi aşağıdakilerden hangisinin gerekçesini oluşturur?

- A) TBMM'nin açılmasının
- B) İstiklal Mahkemeleri'nin kurulmasının
- C) Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun kabulünün
- D) Tekalif-i Milliye Emirleri'nin yayımlanmasının

13. Türk ordusuna destek amaçlı olarak Mustafa Kemal tarafından çıkartılan Tekalif-i Milliye Emirleri'nde yer alan maddelerden bazıları şöyledir:

- Her aile birer takım çamaşır, bir çift çorap ve çarık verecek
- Tüccarın ve halkın elinde bulunan her türlü giyim ve besin maddelerinin yüzde kırkına bedeli sonradan ödenmek üzere el konulacak

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ordunun ihtiyaçları karşılanmak istenmiştir.
- B) Alınan malzemelere ait ödemelerin sonradan yapılacağı belirtilmiştir.
- C) Halkın elindeki malların tamamına el konulmuştur.
- D) İşgallere karşı topyekün mücadele edilmiştir.

DİRENİŞTEN DİRİLİŞE: SAKARYA'DAN BÜYÜK TAARRUZ'A

derslig
animasyonuSavaş Öncesi Tarafların
Genel Durumu

Türk ordusu Kütahya-Eskişehir Savaşını kaybedince taktik gereği Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilmişti. Artık cephe Millî Mücadele'nin merkezi olan Ankara'ya çok yakındı. Bu durum silah, asker ve cephane sevkiyatını ve cephe ile olan iletişimi daha kolay hâle getirmişti. Ancak bu, Yunanlılar için olumsuz bir durumdu. Çünkü merkezlerinden çok uzaklaşmışlardı. Asker, silah, yiyecek vb. ihtiyaçlarını karşılamaları çok zorlaşmıştı.

Savaşın Geçtiği Alan

Savaş İçin Yapılan
Hazırlıklar

- Tekâlif-i Milliye Emirleri uygulanarak Türk ordusunun ihtiyaçları karşılanmaya çalışıldı.
- Doğu Cephesi'nden ve Merkez Ordusu'ndan seçkin birlikler Batı Cephesi'ne sevk edildi.
- Sovyet Rusya gibi devletlerden silah ve cephane satın alındı.
- Yunan birlikleri genel bir taarruz için asker, silah ve cephane sayılarını artırdı.

SAKARYA

MEYDAN MUHAREBESİ

23 Ağustos-13 Eylül

1921

Tarafların Asker, Silah ve
Cephane Durumu

	TÜRK	YUNAN
Asker sayısı	96 326	120 000
Subay Sayısı	5 401	3 780
Tüfek sayısı	54 572	57 000
Makineli Tüfek	825	2 768
Top sayısı	196	386
Uçak sayısı	2	18

Sakarya Savaşı (Temsili)

Savaşın Başlaması ve
Gelişimi

- 23 Ağustos'da Yunan ordusunun taarruzu ile başlayan savaş, 100 km'lik bir alanda 22 gün-22 gece devam etmiştir.
- Şiddetli saldırıları karşısında Türk savunma hattında bozulmalar olmuş, Yunan birlikleri Ankara'ya 50 km kadar yaklaşmışlardır.
- 11 Eylül'de durdurulan Yunan kuvvetleri, 13 Eylül'de de Sakarya'nın batısına atılmıştır.

Burası Önemli

Sakarya Meydan Muharebesi'nde çok fazla subay kaybı olduğu için bu savaşa "Subay Muharebesi" adı da verilmiştir. Mustafa Kemal Atatürk bu muharebe için "Sakarya Melhame-i Kübrası" yani kan gölü, kan deryası demiştir.

Başkomutan Mustafa Kemal Paşa
Sakarya Savaşı'nda (Temsili)

Sakarya Savaşı'nda Yunan ordusu Türk savunma hatlarını yarmaya başlayınca Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satih bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanı ile ıslanmadıkça terk olunamaz. Küçük büyük her birlik bulunduğu mevziden atılabilir. Fakat her birlik durabildiği noktada yeniden düşmana cephe kurup savaşa devam eder..." sözü, emir olarak birliklere gönderildi. Bu emir gereği Türk mevzileri birçok noktada kırıldığı halde, her alan ısrarla savunuldu. Kaybedilen her hattın gerisinde yeni bir savunma hattı oluşturuldu. Bu durum Yunanlıların ilerlemesini önlediği gibi taarruz dirençlerini de kırdı. Bu yüzden savaşın kazanılmasında Mustafa Kemal'in önemli rolü olmuştur.

Sakarya Meydan Muharebesi'nden Sonra Yaşanan Gelişmeler

Savaşın Uluslararası Alandaki / Dış Politika Sonuçları	Savaşın Ulusal / İç Politika Sonuçları
Fransa ile Ankara Antlaşması yapıldı	Mustafa Kemal Paşa'ya gazilik unvanı ve mareşallik rütbesi verildi.
Sovyet Rusya ile Kars Antlaşması yapıldı	Halkın orduya güveni ve savaşın kazanılacağına olan inancı arttı.
İtilaf Devletleri yeni bir antlaşma teklifi sundu	Kütahya-Eskişehir Savaşları'nın olumsuz etkileri ortadan kalktı.
İtalyanlar Anadolu'da işgal ettikleri yerlerden tamamen çekildi. İngilizler ile esir değişimi antlaşması yapıldı.	1683 II. Viyana Kuşatması'ndan beri Avrupalılar karşısındaki geri çekiliş süreci sona erdirildi.

**Kars Antlaşması
(13 Ekim 1921)**

TBMM

Sovyet Rusya/ Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan

- Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ne (SSCB) bağlı olan Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan cumhuriyetleri ile TBMM arasında yapılmış, daha önce Moskova Antlaşması'nda belirlenen sınırları onaylanarak doğu sınırlarımız kesinlik kazanmıştır.

Antlaşmanın bazı maddeleri şunlardır:

- İstanbul'un güvenliği sağlanırsa Boğazlar ticarete açılacak.
- Taraf devletler, Türkiye'nin tanımadığı bir antlaşmayı tanımayacak.
- Nahcivan bölgesine özerklik verilecek.
- Taraflar arasında ticaret, gümrük, sağlık, güvenlik gibi konularda iş birliği yapılacak.

**Ankara Antlaşması
(20 Ekim 1921)**

TBMM

Fransa

Güney Cephesi'nde Kuvâ-yı Millîye'ye karşı başarılı olamaması ve Yunanların Sakarya Savaşı'nı kaybetmeleri Fransızların da antlaşma istemesine neden olmuştur.

- Bu antlaşma ile savaş hâli sona erdi. Güney Cephesi'ndeki birlikler Batı Cephesi'ne sevk edildi.
- Ankara Antlaşması ile Türkiye'nin Hatay dışında bugünkü güney sınırı kesinleşmiş oldu.
- Ankara Antlaşması TBMM ile bir İtilaf Devleti arasında imzalanan ilk antlaşmadır. Bu antlaşma ile İtilaf Devletleri bloku arasındaki görüş ayrılıkları belirginleşmiştir.

Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Muharebesi (26-30 Ağustos 1922)

- Yunan ordusu Sakarya Savaşı sonrası işgal ettikleri bölgeleri elde tutabilmek için savunma hazırlıklarına başladılar.
- İtilaf Devletleri Yunanlara yeniden toparlanmaları için zaman kazandırmak amacıyla ateşkes teklifinde bulundular.
- TBMM, Anadolu'nun boşaltılmasını şartını koştı. Ancak İtilaf Devletleri bu şartı kabul etmediler.
- Bu durumda düşmanı yurttan atmak için iyi bir hazırlık yapıp taarruz yapmak gerekiyordu.

derslig
animasyonu**Büyük Taarruz Öncesi Yapılan Hazırlıklar**

- Orduya taarruz eğitimi yaptırıldı.
- SSCB, Fransa ve İtalya'dan silah ve cephane alındı.
- Doğu ve Güney cephelerindeki birlikler batıya kaydırıldı.
- Tekalif-i Millîye Emirleri'nin uygulanmasına devam edildi.
- Mustafa Kemal Paşa'nın Başkomutanlık görevi üç ay daha uzatıldı.

Savaşın Başlaması ve Gelişimi

- 26 Ağustos 1922'de Afyon-Kocatepe üzerinden Türk ordusunun taarruzu başladı.
- 29 Ağustos'ta direnci kırılan düşman kuvvetleri 30 Ağustos'ta kuşatıldı.
- 30 Ağustos 1922'de Dumlupınar'ın kuzeyinde Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın idare ettiği Başkomutanlık Meydan Savaşı'nda Yunan ordusunun esas kuvvetleri yok edildi ve Yunan orduları Başkomutanı General Trikopis dahil pek çok Yunan askeri esir alındı.
- Türk ordusu 1 Eylül'de Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın, "Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!" emriyle Büyük Taarruz hareketini başlattı.
- Kaçan Yunan ordusunu takip eden Türk birlikleri 9 Eylül'de İzmir'e girdi.
- 18 Eylül 1922'de ise Batı Anadolu tamamen işgalci Yunan kuvvetlerinden temizlendi.
- Batı Cephesi'nin kapanması ile Millî Mücadele'nin askeri safhası sona ermiştir.

Unutma!

Türk ordusu Sakarya Savaşı'nı kazanınca Meclisteki bazı milletvekilleri bir an önce taarruz yaparak düşmanın yurttan çıkarılmasını istiyordu. Mustafa Kemal hem Başkomutan hem de Meclis başkanı olarak "Yarım hazırlıkla, yarım önlemlerle yapılacak saldırı, hiç saldırı yapmamaktan çok daha kötüdür." diyerek henüz taarruza hazır olmadığımızı, kesin bir zafer için ordumuzun eksiklerinin giderilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

derslig
animasyonu**MUDANYA ATEŞKES ANTLAŞMASI**

(11 Ekim 1922)

TBMM Hükûmeti**İtilaf Devletleri (İngiltere, Fransa, İtalya, Yunanistan)**

Türk ordusunun Marmara'yı da işgalden temizlemek için harekete geçmesi üzerine İngilizler olası bir savaşta sömürgelerinden ve müttefiklerinden destek alamayacaklarını anlayarak antlaşma istediler.

Ateşkes görüşmeleri Bursa'nın Mudanya Limanı'nda yapıldı. Görüşmelere İngiliz, Fransız ve İtalyan temsilcileri katıldı. Yunan temsilcisi doğrudan katılmayıp görüşmeleri limandaki gemiden takip etmiştir. Mudanya görüşmelerine Türkiye'yi temsilen İsmet Paşa katılmıştır.

Antlaşmanın bazı maddeleri ve yorumları şöyledir:

• Türk ve Yunan kuvvetleri arasındaki silahlı çatışmalar sona erecek.

Yorum ► *Millî Mücadele'nin askerî safhası sona ermiştir.*

• Yunan işgal kuvvetleri, on beş gün içinde Doğu Trakya'yı boşaltacak.

Yorum ► *Doğu Trakya savaş yapmadan diplomasiyle işgalden kurtarılmıştır.*

• İstanbul ve Boğazlar TBMM Hükûmeti'ne bırakılacak.

Yorum ► *Osmanlı Devleti yok sayılmış ve hukuken sona ermiştir.*

Diğer maddelerden bazıları şöyledir: Banş antlaşması yapıncaya kadar, İtilaf Devletleri Boğazlarda kalabilecektir. Doğu Trakya'nın güvenliği için 8000 Türk jandarma birliği görevlendirilecektir. Türk ordusu barış antlaşması imzalanıncaya kadar Çanakkale ve Kocaeli bölgesinde belirlenen çizgide kalacaktır.

ÖNEMİ

Mudanya Ateşkes Antlaşması, Millî Mücadele'nin zaferle sonuçlandığını ispat eden diplomatik ve siyasi belgedir. Bu antlaşma Sevr'in de geçersiz olduğunu resmen ortaya koymuştur.

Aşağıda verilen ifadeleri uygun bir şekilde doldurunuz.

	Topyekun	siyasi	Mudanya	Caber	Sakarya	Büyük Taarruz
a.	_____ Savaşı 100 km'lik bir alanda 22 gün-22 gece devam etmiştir.					
b.	Başkomutan Mustafa Kemal Paşa Sakarya Savaşında _____ savaş taktiği uygulamıştır.					
c.	Sakarya Zaferi sonrası Fransa ve Rusya ile antlaşma yapılması _____ alanda da zafer kazanıldığını gösterir.					
d.	Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın , "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!" emriyle _____ başlamıştır.					
e.	Ankara Antlaşması ile Süleyman Şah'ın Suriye'deki _____ Kalesi'ndeki mezarı Türkiye'nin toprağı sayılmıştır.					
f.	_____ 'da yapılan ateşkes görüşmelerinde Türkiye Büyük Millet Meclisini temsilen İsmet Paşa katılmıştır.					

Aşağıda verilen özellikleri, ilgili oldukları antlaşmalarla eşleştiriniz.

Millî Mücadele Dönemi Yapılan Antlaşmaların Özellikleri	Kars	Ankara	Mudanya
a Millî Mücadele'nin askerî safhası sona ermiş ve diplomatik safha başlamıştır.	☐	☐	☐
b İstanbul, Boğazlar ve Doğu Trakya savaş yapmadan düşman işgalinden kurtarılmıştır.	☐	☐	☐
c Gürcistan, Ermenistan ve Azerbaycan (Nahcivan) ile olan Doğu sınırlarımız kesinleşmiştir.	☐	☐	☐
İlk defa bir İtilaf Devleti ile yapılan antlaşma olup Hatay hariç güney sınırlarımız kesinleşmiştir.	☐	☐	☐
e Osmanlı Devleti hukuken yok sayılmıştır.	☐	☐	☐
f Sovyet Rusya ile yapılmış olup Moskova Antlaşması'nın yeniden onaylanması sağlanmıştır.	☐	☐	☐
g Fransa bu antlaşma ile işgal ettiği Güneydoğu Anadolu Bölgemizden çekilmek zorunda kalmıştır.	☐	☐	☐

1. Yunanlar Kütahya ve Eskişehir Savaşlarından önemli bir başarı kazanmışlardı. Bundan sonra Türk ordusuna kesin bir darbe vurmak istiyorlardı. Yunan ordusunun 23 Ağustos 1921 tarihinde harekete geçmesi ile Sakarya Savaşı başladı. Yunanlar Ankara'ya 50 km kadar yaklaştı. Mecliste, Türk ordusunun geri çekilerek yeni bir savunma hattı kurması yönünde fikirler ortaya atıldı. Ancak Başkomutan Mustafa Kemal bu fikirleri uygun bulmayıp "Hattı müdafaa yoktur sathı müdafaa vardır. O sathı bütün vatandır." emrini vererek her birliğin bulunduğu yeri savunması emrini verdi. Şiddetli direnç karşısında durdurulan Yunan birlikleri daha sonra tekrar Sakarya'nın batısına atılmıştır.

Bu metne göre Sakarya Savaşı ve sonuçlarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yunan taarruzu ile başlamıştır.
B) Batı Anadolu Yunan işgalinden kurtarılmıştır.
C) Millî Mücadele'nin merkezi işgal tehdidi yaşamıştır.
D) Mustafa Kemal Paşa'nın uyguladığı strateji savaşın seyrini değiştirmiştir.

2. "Hattı müdafaa yoktur. Sathı müdafaa vardır. O sathı bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz."

Mustafa Kemal'in Sakarya Savaşı'nda verdiği bu emir;

- I. Millî irade,
II. Bağımsızlık,
III. Vatanın bütünlüğü,
IV. Topyekün mücadele

kavramlarından hangileriyle ilgilidir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) II, III ve IV

3. **Aşağıdakilerden hangisi Sakarya Savaşı'nın sonuçlarından değildir?**

- A) TBMM'nin Sevr'in yumuşatılmasını istemesi
B) Yunan ordusunun taarruz gücünü kaybetmesi
C) Türk halkının orduya ve TBMM'ye güveninin artması
D) İtalyanların işgal ettikleri yerlerden tamamen çekilmesi

4. Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasına rağmen Büyük Taarruz hemen yapılmamış yaklaşık bir yıl beklenmiştir. Hatta bu yüzden Meclisteki bazı milletvekilleri başta Mustafa Kemal Paşa'yı eleştirmişler ve Mustafa Kemal Paşa yarım yamalak hazırlıklarla düşman ordusunun yurttan atılamayacağını belirtmiş bu yüzden Büyük Taarruz hazırlıkları yaklaşık bir yıl sürmüştür.

Buna göre Sakarya Savaşı sonrası oluşan durum ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Türk ordusu savunma konumuna geçmiştir.
B) Yunanlılar işgal ettikleri yerleri terk etmişlerdir.
C) Türk ordusu Ankara'yı koruyacak tedbirler almıştır.
D) Türk tarafı işgalleri sonlandıracak hazırlıklara başlamıştır.

5. **Sakarya Savaşı sonrasında;**

- I. Kars Antlaşması'nın yapılması,
II. Ankara Antlaşması'nın yapılması,
III. Mustafa Kemal'e "Mareşallik" rütbesi verilmesi

gelişmelerinden hangileri bu zaferin uluslararası sonuçları arasında gösterilebilir?

- A) Yalnız III
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

6. Doğu Trakya, İstanbul ve Boğazlar savaş yapılmadan geri alınmış, Sevr Antlaşması'nın geçersizliği kanıtlanmış, Misakımillî büyük ölçüde gerçekleşmiş ve Osmanlı Devleti hukuken sona ermiştir.

Bu gelişmeler aşağıdakilerden hangisinin sonuçları arasında yer alır?

- A) Kars Antlaşması
B) Gümrü Antlaşması
C) Ankara Antlaşması
D) Mudanya Ateşkes Antlaşması

7. Sakarya Savaşı sonunda;

- Halkın orduya güveni arttı.
- Büyük Taarruz için hazırlıklar başlatıldı.
- Mustafa Kemal'e Mareşallik rütbesi verildi.
- Asker kaçakları azalırken orduya katılımlar arttı.
- Kurtuluş Savaşı'nın kazanılacağına dair umutlar arttı.

Buna göre Sakarya Savaşı'yla ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yanlıştır?

- A) Türk halkının manevi gücünü artırmıştır.
- B) Millî Mücadele'nin askeri safhası sona ermiştir.
- C) Düzenli ordunun güçlenmesine zemin hazırlamıştır.
- D) Mustafa Kemal'in askerî başarısı ödüllendirilmiştir.

8. Atatürk, Başkomutanlık Meydan Muharebesi ve Büyük Taarruz için "Her safhasıyla düşünülmüş, hazırlanmış, idare edilmiş ve zaferle sonuçlandırılmış olan bu harekât; Türk ordusunun, Türk subay ve komuta heyetinin yüksek kudret ve kahramanlığını tarihe bir kere daha yazdıran muazzam bir eserdir." demiştir.

Buna göre Atatürk, Türk ordusunun başarısını aşağıdakilerden hangisine bağlamamıştır?

- A) İyi planlanmış olmasına
- B) Ordunun cesaret ve azmine
- C) Birliklerin iyi komuta edilmesine
- D) Türk ordusunun teknik ve personel üstünlüğüne

Mudanya Ateşkes Antlaşması ile İstanbul ve Doğu Trakya savaşı kurtarıldı. Bu antlaşma, Millî Mücadele'nin Türk zaferiyle sonuçlandığını gösteren ilk diplomatik belgedir. Bu antlaşma ile, Anadolu'daki Yunan hayalleriyle birlikte Yunanlıları kullanarak Sevr'i zorla kabul ettirmek isteyen Batı emperyalizminin bütün ümitleri de sona ermiştir.

Buna göre Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın sonuçlarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bağımsızlığın onaylandığı
- B) Sömürgeciliğe karşı direnişin başarılı olduğu
- C) Misak-ı Milli'nin tam olarak gerçekleştirildiği
- D) Ülke sınırlarının tümüyle güvence altına alındığı

10. Millî Mücadele'de Batı Cephesi'nde savaşlar şiddetli bir şekilde devam ederken Sovyet Rusya'ya bağlı doğu komşularımızla Kars Antlaşması yapılırken güney illerimizi işgal eden Fransa ile de Ankara Antlaşması yapılarak işgallere son verilip bu cephe kapanmıştır.

Bu durumun Millî Mücadele'ye aşağıdakilerden hangisini sağladığı söylenemez?

- A) Cephe sayısının azalmasını
- B) Batı Cephesi'nin güçlendirilmesini
- C) Millî Mücadele süresinin uzamasını
- D) Bazı sınırlarımızın güvenliğinin sağlanmasını

11. İtilaf Devletleri Sakarya Savaşı sonrası taarruz gücünü kaybetmiş olan Yunan ordusuna zaman kazandırmak amacıyla TBMM Hükûmeti'ne 26 Mart 1922'de barış önerisinde bulundu. Sevr Antlaşması'nın bazı maddelerinin yumuşatılmasını içeren bu öneri TBMM tarafından kabul edilmedi. İşgal kuvvetlerinin Anadolu'dan çıkmadan anlaşmanın mümkün olamayacağı İtilaf Devletleri'ne açıkça iletildi.

Bu metne göre Türk tarafının beklentisi aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?

- A) Tam bağımsızlık
- B) Yayılmacılık
- C) Teslimiyetçilik
- D) Millî irade

12. Aşağıdakilerden hangisi Başkomutanlık Meydan Savaşı'nın sonuçlarından biridir?

- A) Londra Konferansı'nın toplanması
- B) Tekalif-i Milliye Emirlerinin yayınlanması
- C) Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması
- D) Mustafa Kemal'e başkomutanlık yetkisinin verilmesi

13. "Sakarya Zaferi'nin ardından Kütahya-Eskişehir Savaşları'nın ortaya çıkardığı olumsuz hava dağılmış ve yurdun her yanını sevinç sarmıştır." **diyen bir tarihçinin savaşın hangi yönü üzerinde durduğu söylenebilir?**

- A) Ekonomik
- B) Kültürel
- C) Toplumsal
- D) Psikolojik

1. Sakarya Savaşı'ndaki Türk direnişi karşısında daha fazla ilerleyemeyeceklerini anlayan Yunanlar, işgal ettikleri bölgeleri elde tutabilmek için savunma hazırlıklarına başladılar. İtilaf Devletleri de ateşkes teklifinde bulundular. Ateşkes teklifindeki amacın Yunanlara nefes aldirmek olduğunu anlayan TBMM, Anadolu'nun boşaltılması şartı ile ateşkesi kabul edebileceğini bildirdi. Bu teklif İtilaf Devletleri tarafından kabul edilmedi. Artık yurdun düşmandan temizlenebilmesi için askerî harekâttan başka bir seçenek kalmamıştı.

Bu metne göre TBMM işgalleri sona erdirmek için aşağıdaki adımlardan hangisini atmalıdır?

- A) Savaş alanını daraltma
B) Orduya taarruz emri verme
C) Savunma konumuna geçme
D) Ateşkes koşullarını kabul etme

2. Mudanya Ateşkes Antlaşması, Büyük Taarruz'dan sonra telaşa düşen İngilizlerin isteği üzerine imzalanmıştır. Görüşmelere İngiltere, Fransa, İtalya ve Türkiye katılmış, Yunan temsilcileri görüşmelere katılmamıştır. Konferansa TBMM adına İsmet Paşa katılmıştır. Mudanya Ateşkesi ile Kurtuluş Savaşı'nın askerî safhası sona ermiş, politik safhası başlamıştır. Doğu Trakya ve İstanbul savaş yapılmadan kurtarılmıştır. Meriç Nehri Yunanistan ile aramızda sınır olarak kabul edilmiştir. İstanbul'un TBMM'ye devredilmesiyle Osmanlı Devleti hukuken sona ermiştir. Yunanlıların mağlup olması üzerine İngiltere'de Lloyd George hükümeti düşmüştür.

Bu metinden Mudanya Ateşkes Antlaşması'yla ilgili aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına ulaşamaz?

- A) Türkiye'yi kim temsil etmiştir?
B) Kurtuluş Savaşı açısından önemi nedir?
C) Yunanistan görüşmelere neden katılmamıştır?
D) Uluslararası alanda hangi sonuçları doğurmuştur?

3. Sakarya Savaşı'nın kazanılmasından sonra Fransa ve TBMM Hükümeti arasında imzalanan Ankara Antlaşması'yla Fransa işgal ettiği topraklardan çekilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Askerî zaferler diplomatik zaferleri doğurmuştur.
B) Anadolu'da bazı topraklar işgalden kurtarılmıştır.
C) Doğu Cephesi'nde savaş durumu sona ermiştir.
D) TBMM'nin uluslararası alanda siyasi itibarı artmıştır.

4. Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, 1 Eylül 1922'de Türk ordularına "Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!" şeklinde tarihî bir emir vermiştir. Bu emirle harekete geçen Türk ordusu İzmir'e doğru başlattığı harekâtı başarıyla tamamlamış ve 9 Eylül 1922'de İzmir'e girmiştir. Böylece Batı Anadolu düşman işgalinden temizlenmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kurtuluş Savaşı sona ermiştir.
B) Askerî zaferler diplomatik zaferleri doğurmuştur.
C) Yunanlar Türk ordusu karşısında geri çekilmek zorunda kalmıştır.
D) Türk ordusu Mustafa Kemal'in emrini başarıyla uygulamıştır.

5. Büyük Taarruz'un başarıyla sonuçlanması ve Batı Anadolu'nun Yunan işgalinden kurtarılmasından sonra Türk ordusu, Marmara kıyılarına ulaşmıştı. İngilizler, Türklerin İstanbul ve Boğazlar üzerine bir harekât yapmasından endişelendiği için 23 Eylül 1922'de TBMM'ye ateşkes önerisinde bulundular.

Buna göre İngilizlerin savaşı sonlandırmak istemesinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Türk ordusunun askerî gücü
B) TBMM'nin diplomatik baskısı
C) Boğazların kontrolünü kaybetmek istememesi
D) Yunanların Türkler karşısında başarısız olması

6. Kütahya-Eskişehir Muharebesi kaybeden Türk ordusu Sakarya Nehri'nin doğusuna çekildi. Meclis ordusu yönetmesi için Mustafa Kemal'i başkomutan olarak görevlendirdi. Mustafa Kemal Paşa, 3 aylık süre içerisinde TBMM'nin askeri yetkilerini kullanabilecekti. Bu sırada Yunan kuvvetleri, Ankara yönüne doğru taarruza geçti. Ancak başarılı olamayınca bulunduğu hatlarda kalmaya karar verdiler. Yunan ilerleyişini durduran Türk ordusu, karşı taarruzu başlattı. 3 Eylül'e kadar Sakarya Nehri'nin doğusunda tek Yunan askeri kalmadı. 22 gün süren Sakarya Meydan Muharebesi, Türk'ün zaferi ile sonuçlandı.

Buna göre Sakarya Savaşı ile ilgili,

- I. Savaşı Yunanlar başlatmıştır.
- II. Mustafa Kemal geniş yetkilere sahip olmuştur.
- III. Türk ordusunu Mustafa Kemal komuta etmiştir.
- IV. Türk ordusu önce savunma sonra saldırı yapmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabılır?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

7. Mustafa Kemal'in liderliğinde gerçekteően Millî Mücadele, Büyük Taarruz ile son bulmuőtur. Kazanılan bu asker Kurtuluş Savaşı'nın zaferle sonuçlandığını ispat eden ilk diplomatik ve siyasi belge ise - - - Antlaşması'dır.

Bu metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Lozan Barış
B) Mudanya Ateşkes
C) Ankara
D) Gümrü

Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın maddelerinden hangisi Osmanlı Devleti'nin hukuken sona erdiğinin göstergesidir?

- A) İstanbul ve Boğazlar TBMM Hükümeti'ne bırakılacaktır.
- B) Türk ve Yunan kuvvetleri arasındaki silahlı çatışmalar sona erecektir.
- C) Yunanlar Doğu Trakya'yı Meriç Nehri sınır olmak üzere, antlaşmanın yürürlüğe girmesini izleyen 15 gün içinde boşaltacaktır.
- D) Doğu Trakya'nın güvenliğini sağlamak için 8000 Türk jandarma birliği görevlendirilecektir.

9. "Bu savaőla Batı Cephesi kapanmıő ve Millî Mücadele'nin askeri safhası sona ermiştir." diyen bir öğretmenin aşağıdaki savaőların hangisinden söz ederken bu ifadeleri kullanmıő olabilir?

- A) Birinci İnönü Savaşı
B) Sakarya Meydan Savaşı
C) Kütahya-Eskişehir Savaşı
D) Başkomutanlık Meydan Savaşı

10. TBMM ve Fransa arasında imzalanan Ankara Antlaşması'yla Fransızlar'ın Güneydoğu Anadolu'da işgal ettikleri yerlerden çekilmesine ve Hatay'ın Fransa mandasındaki Suriye'ye bırakılmasına karar verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Fransa'nın TBMM'nin varlığını tanıdığı
B) TBMM'nin Misak-ı Millî'den taviz verdiği
C) Fransa'nın sömürgecilik anlayıőından vazgeçtiği
D) TBMM'in askerî ve diplomatik başarı kazandığına

11. Aşağıda Mudanya Ateşkes Antlaşması ile ortaya çıkan durum verilmiştir:

- Millî Mücadele'nin askerî aőaması sona ermiştir.
- TBMM Hükümeti İstanbul'da etkin olmuştur.
- İngiltere'nin desteklediği Yunanların Anadolu'daki başarısızlığı kesinleşmiştir.
- Yunan ordusu Doğu Trakya'yı boşalttıktan sonra bu bölgeyi Türk yönetimine teslim etmeyi kabul etmiştir.

Buna göre Mudanya Ateşkes Antlaşması'yla ilgili,

- I. Barış görüőmelerinin başlamasına zemin hazırlamıştır.
- II. TBMM'nin uluslararası alandaki etkinliği artmıştır.
- III. Türkiye'nin bugünkü sınırları kesin olarak belirlendi.
- IV. Doğu Trakya üzerinde Türk egemenliği sağlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabılır?

- A) I ve II
B) III ve IV
C) I, II ve III
D) I, II ve IV

LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI (24 TEMMUZ 1923)

derslig
animasyonuLozan Konferansı'nın
Toplanma Nedenleri

İtilaf Devletleri I. Dünya Savaşı sonrası mağlup devletlerle barış antlaşmaları yapmışlardı. Ancak Türk halkı Sevr Antlaşmasını kabul etmeyip Kurtuluş Savaşı'nı başlatmış ve İtilaf Devletleri'nin planlarını bozmuştu. Yunanlıları kullanarak Sevr'i kabul ettirme planı da Türk tarafının girdiği savaşı galip olarak ayrılmaya tutmayınca önce Mudanya Ateşkes Antlaşması yapılmış sonra sıra bir barış antlaşması yapmaya gelmişti.

Lozan/İsviçre

Tarafların Konferanstan
Beklentileri

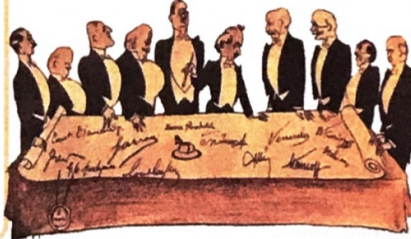
- İtilaf Devletleri konferans sürecinde Sevr'i Türk tarafına kabul ettirmeye çalışmışlar, Boğazlar ve Orta Doğu'daki çıkarlarını korumak ve devam ettirmek istemişlerdir.
- Türk tarafının öncelikleri; uluslararası alanda bağımsız bir devlet olduğunu ve Misak-ı Milli'yi kabul ettirmek, kapitülasyonları kaldırmak, Türk topraklarında bir Ermenistan kurulmasını önlemek olmuştur.

LOZAN
BARIŞ KONFERANSI

11 Kasım 1922
24 Temmuz
1923

Konferansa
Katılan Devletler

- Türk tarafını İsmet İnönü başkanlığındaki bir heyet temsil etmiştir.
- Diğer devletler: İngiltere, Fransa, İtalya, Yunanistan, Romanya, Yugoslavya ve Japonya'dır.
- Sovyet Rusya ve Bulgaristan Boğazlar konusu görüşülürken katılmışlardır.
- ABD konferansta gözlemci sıfatıyla yer almıştır.

Lozan Barış Antlaşmasının
imzalanması karikatürüLozan Antlaşması'nın
İmzalanması

İtilaf Devletleri TBMM'ye "yenik devlet" muamelesi yaparak sürekli Sevr benzeri maddeler öne sürmüşlerdir. Ancak Türk heyeti kapitülasyonlar, dış borçlar ve Ermeni meselesi konularında geri adım atmayınca görüşmeler kesilmiştir. Fakat yeni bir savaşı göze alamayan devletler yeniden görüşmelere başlamışlar ve 24 Temmuz 1923 tarihinde Lozan Antlaşması imzalanmıştır.

Burası Önemli

Atatürk Lozan Antlaşması için "Bu antlaşma, Türk ulusuna karşı yüzyıllardan beri hazırlanmış ve Sevr Antlaşması ile tamamlandığı sanılmış büyük bir yok etme girişiminin yıkılışını bildirir bir belgedir. Osmanlı tarihinde benzeri görülmemiş siyasi bir zafer eseridir." demiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun 36. ve son Padişahı Sultan VI. Mehmed Vahdeddin

İtilaf Devletleri Lozan Konferansı'na TBMM Hükûmetinin yanında Sevr Antlaşması'na imza atan Osmanlı Hükûmeti'ni de davet ettiler. Amaçları Türk halkını kimin temsil edeceği konusunda Türk tarafları arasında iktidar çıkarmak ve bu anlaşmazlıktan faydalanarak amaçlarına daha kolay ulaşmaktı. Bunun üzerine TBMM, 1 Kasım 1922'de saltanatı kaldırdı. Böylece Osmanlı Hükûmetinin varlığı resmen ve hukuken sona erdi. Devletteki iki başlılık ortadan kaldırıldı. Bunun sonucunda TBMM Türk milletinin tek temsilcisi olarak Lozan Konferansı'na katıldı. Böylece İtilaf Devletleri'nin planları bir kez daha bozuldu.

HIZ VAYINLARI

LOZAN ANTLAŞMASI

24 Temmuz 1923

Lozan Antlaşması ile Türkiye Cumhuriyeti'nin sınırları çok büyük oranda bugünkü haliyle çizildi. Ankara Antlaşması ile Fransa himayesi altındaki Suriye'ye bırakılan Hatay'ın durumu aynen kaldı. Fakat daha sonra Atatürk'ün çabaları ile Hatay önce bağımsız olurken sonra da Türkiye'ye katılmıştır.

Türkiye'nin Sınırları

TBMM Hükümeti

İtilaf Devletleri

Lozan Antlaşması'na Göre Türkiye'nin Sınırları
Yönetimi uluslararası bir komisyonun elinde olan Boğazlar Bölgesi

- **Yunanistan Sınırı:** Meriç Nehri sınır olarak kabul edildi. Doğu Trakya Türklere, Batı Trakya ise Yunanlara bırakıldı.
- **Adalar:** Gökçeada ve Bozcaada Türkiye'ye, diğer Ege adaları Yunanistan'a, On İki Ada ise İtalya'ya bırakıldı.
- **Suriye Sınırı:** 20 Ekim 1921'de Fransızlarla imzalanan Ankara Antlaşması'ndaki şartlar aynen kabul edildi.
- **Irak Sınırı:** Türkiye ile İngiltere arasında barıştan sonraki 9 ay içerisinde yapılacak ikili görüşmelerle çözülmesi kararı alındı.

Boğazların Durumu

- Boğazların yönetimi, başkanı Türk olan uluslararası bir komisyona verilecektir. Boğazların her iki yakası askerden arındırılacaktır. Barış zamanında Boğazlardan ticari gemilerin geçişi serbest olacaktır.

Yorum: Bu madde devletin egemenlik haklarına ve tam bağımsızlığa aykırıdır.

Azınlıkların Durumu

- Azınlıklara tanınan ayrıcalıklar kaldırılarak tamamı Türk vatandaşı kabul edilecektir.
- İstanbul'daki Rumlar ile Batı Trakya'daki Türkler hariç, Türkiye'deki Rumlarla Yunanistan'daki Türkler yer değiştirecektir.

Yorum: Azınlıkların Türk vatandaşı sayılmasının amacı Avrupalıların iç işlerimize karışmasını önlemek, ülkede ayrımcılığı sonlandırmak, birlik ve beraberliği sağlamaktır.

Kapitülasyonlar, Dış Borçlar, Tazminat

- Kapitülasyonlar kesin olarak kaldırıldı.
- Düyûn-ı Umûmiye İdaresi kaldırıldı.
- Osmanlı dış borçları, Osmanlı Devleti'nin yıkılmasıyla ortaya çıkan yeni devletler ve Türkiye arasında paylaştırıldı. Borçların altın yerine kağıt para ve Fransız frangıyla ödenmesi kararlaştırılmıştır

..... Kapitülasyonların ve Düyûn-ı Umûmiye'nin kaldırılması ekonomik bağımsızlığı sağlamıştır.

Anadolu'ya verdiği zararlardan ötürü tazminat ödemesi talep edilen Yunanistan, malî durumu nedeniyle tazminat ödemek yerine Meriç'in batısındaki Karaağaç'ı Türkiye'ye vermiştir.

Rum Patrikhanesi

Patrikhane'nin İstanbul'da kalması ancak ekümenik (evrensel) özelliğinin olamaması ve siyasi yetkilerinin kaldırılması kabul edildi.

Yorum: Devletin egemenlik hakları korunmuş, iç işlerine müdahale edilmesi önlenmiştir.

Çözülemeyen Sorunlar

- Dış Borçlar
- Yabancı Okullar
- Nüfus Mübadelesi (değişimi)
- Türkiye-İrak sınırı (Musul sorunu)

Lozan Antlaşması'nın Önemi

Türkiye Cumhuriyeti uluslararası alanda siyasi bağımsızlığını resmen kazanırken, kapitülasyonların kaldırılmasıyla da ekonomik bağımsızlığını kazanmıştır. Bu antlaşma ile sağlanan barış ortamı inkılaplara ortam hazırlamıştır. Verilen bağımsızlık mücadelesinin zafere ulaşması emperyalist devletlere karşı mücadele eden milletlere örnek olmuştur. Lozan günümüze kadar geçerliliğini koruyan bir antlaşmadır.

☆ Etkinlik 4

Sevr Antlaşması'na göre Osmanlı Devleti sınırları

- İtalyan İdare Bölgesi
- Yunan İdare Bölgesi
- Ermeni Nüfuz Bölgesi
- İngiliz İdare Bölgesi
- Fransız İdare Bölgesi
- Boğazlar Bölgesi
- Osmanlı Devleti
(Türlere bırakılan yerler)

Lozan Antlaşması'na göre Türkiye Cumhuriyeti sınırları

- Lozan Antlaşması'na
Göre Türkiye'nin Sınırları
- Yönetimi uluslararası bir
komisyonun elinde olan
Boğazlar Bölgesi

Yukarıdaki haritaları da dikkate alarak aşağıdaki maddelerden Sevr Antlaşması'na ait olabileceklerin karşısına "S", Lozan Antlaşmasına ait olabileceklerin karşısına "L" yazınız.

a. Doğu Anadolu'da Ermenistan ve Kürdistan adlarıyla iki yeni devlet kurulacak.

b. Suriye Fransa'ya, Arabistan ve Irak İngiltere'ye, Güneybatı Anadolu İtalya'ya bırakıldı.

Meriç Nehri sınır olacak. Doğu Trakya Türklere, Batı Trakya ise Yunanlara bırakılacak.

a. Gökçeada ve Bozcaada Türkiye'ye, diğer Ege adaları Yunanistan'a, On İki Ada ise İtalya'ya bırakıldı.

e. Boğazların yönetimi, başkanı Türk olan uluslararası bir komisyona verilecek, etrafı askerden arındırılacak.

f. İstanbul başkent olarak kalacak. Fakat azınlıkların hakları gözetilmezse şehir Türklerin elinden alınacak.

1. Atatürk : "Lozan Konferansı basit bir sorunu çözmekle uğraşmıyor. Yeni Türkiye Devleti'nin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 3,5 yıllık sorunlarını çözmekle uğraşmıyor. Lozan Konferansı başlangıcı pek eski olan bir mücadelenin derin safhalarını çözümlenerek bunu halletmeye çalışıyor. Hiç kuşku yok ki karışık bir dengeyi apaçık bir sonuca iletmek kolay değildir. Özellikle kanşık hesapların yapıcısı da biz değiliz. Karşımızdakiler yalnız bizimle ilgili hesapları sormak gibi iyi, hakçı ve insancıl bir düşünceye sahip olsalardı, sorun iki günde biterdi. Ama öyle işe başladılar ki yüzyılların birikimi olan sorunları bizden soruyorlar."

Bu ifadeye göre Lozan Konferansı'yla ilgili;

- I. Konferansın kısa sürede sona erdiği
- II. Avrupalıların dostça bir tutum sergilemediği
- III. Konferansa katılan devletlerin barışçıl olduğu
- IV. Tüm konuların bağımsızlığımıza uygun çözüldüğü

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız II	B) I ve III
C) II ve IV	D) I, III ve IV

2. Mustafa Kemal Paşa'ya göre Lozan Konferansı'nda "birkaç yıllık değil birkaç asırlık hesaplar" görülmüştür.

Aşağıdaki konulardan hangisi Atatürk'ün belirttiği "asırlık hesaplar" arasında gösterilemez?

A) Kapitülasyonlar	B) Osmanlı borçları
C) Ermeni sorunu	D) Hatay sorunu

3. İsmet Paşa Lozan Konferansı'nın açılışında yaptığı konuşmada "Çok ızdırap çektik, çok kan akıttık... Bütün uygar uluslar gibi özgürlük ve bağımsızlık istiyoruz." diyerek Türk milletinin isteklerini dünyaya duyurdu.

İsmet Paşa bu sözünde aşağıdakilerden hangisini vurgulamıştır?

- A) Sınır güvenliğinin sağlanması gerektiğini
- B) Bir Avrupa devleti kabul edilmek istediğini
- C) Uluslararası alanda eşit görülme istediğini
- D) Toplumsal dayanışmanın sağlanması gerektiğini

4. İtilaf Devletleri Londra Konferansı'nda olduğu gibi Lozan Barış görüşmelerinde de TBMM Hükümeti'nin yanında İstanbul Hükümeti'ni de davet ettiler.

İtilaf Devletleri'nin bu yolla ulaşmak istedikleri amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hükümetler arasında iş birliği sağlamak
- B) İki taraf arasındaki anlaşmazlıkları gidermek
- C) Hükümetlerin ortak hareket etmesini sağlamak
- D) Ortaya çıkacak görüş ayrılıklarından faydalanmak

5. TBMM, Lozan görüşmelerine İstanbul Hükümeti'nin de çağırılması üzerine saltanatı kaldırmıştır.

TBMM'nin bu tepkiyi vermesinin öncelikli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yönetim şeklini değiştirmek
- B) Meclis Hükümeti sistemine geçmek
- C) Yönetimdeki iki başlı görünüme son vermek
- D) Yönetimde kuvvetler ayrılığı ilkesini uygulamak

6. Lozan Barış Antlaşması'na göre;

- Boğazların yönetimi, başkanlığını Türkiye'nin yapacağı uluslararası bir komisyona bırakılacaktı.
- Türkiye'de yaşayan herkes kanunlar önünde eşit sayılacak ve Türk vatandaşı olarak kabul edilecekti.

Buna göre Lozan Barış Antlaşması ile ilgili,

- I. Boğazların stratejik önemi azalmıştır.
- II. Toplumsal birliğin sağlanması amaçlanmıştır.
- III. Ayrıcalıklı uygulamalara son verilmek istenmiştir.
- IV. Türkiye Boğazlar üzerinde tam egemenlik kurmuştur.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II	B) II ve III
C) III ve IV	D) I, III ve IV

7. 19. yüzyılın sonlarına doğru Osmanlı Devleti, dış borçlarını ödeyemeyeceğini ilan etmişti. Bunun üzerine alacaklı devletler 1881 yılında Düyûn-u Umûmiye (Genel Borçlar) İdaresini kurarak Osmanlı hazinesine ait bazı gelir kaynaklarına el koymuşlardı.

Bu kurum aşağıdaki antlaşmalardan hangisiyle ortadan kaldırılmıştır?

- A) Mudanya Ateşkes Antlaşması
B) Lozan Barış Antlaşması
C) Ankara Antlaşması
D) Kars Antlaşması

8. "Bu antlaşma, Türk milleti aleyhine, asırlardan beri hazırlanmış ve Sevr Antlaşması'yla tamamlandığı zannedilmiş büyük bir suikastın yıkılışını ifade eder bir belgedir."

Atatürk bu sözünde aşağıdaki antlaşmalardan hangisine vurgu yapmaktadır?

- A) Kars Antlaşması
B) Lozan Antlaşması
C) Mudanya Ateşkes Antlaşması
D) Mondros Ateşkes Antlaşması

9. Lozan Antlaşması'nda çözüme kavuşan aşağıdaki sorunlardan hangisi daha çok ekonomik bağımsızlığı sağlamaya yöneliktir?

- A) Düyûn-u Umumiye İdaresinin kaldırılması
B) Meriç Irmağı'nın Türkiye-Yunan sınırı olması
C) Azınlık yerine vatandaşlık statüsünün getirilmesi
D) Boğazların yönetiminin bir komisyona bırakılması

10. Aşağıdakilerden hangisinin Lozan Barış Antlaşması'nda egemenlik haklarımıza uygun bir şekilde çözüme kavuşturulduğu söylenemez?

- A) Azınlık okulları
B) Kapitülasyonlar
C) Ermeni sorunu
D) Boğazlar meselesi

11. Aşağıdakilerden hangisi Lozan Barış Antlaşması'nın sonuçlarından biri değildir?

- A) Misakımillî sınırlarına büyük ölçüde ulaşılmıştır.
B) Kapitülasyonlar ve azınlık gibi sorunlar çözülmüştür.
C) Türkiye'nin egemenlik hakları tam olarak korunmuştur.
D) Türkiye'nin dış politika esasları yeniden düzenlenmiştir.

12. Avrupalılar Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde Osmanlı içinde yaşayan gayrimüslim grupların haklarını bahane ederek Osmanlı iç işlerine karışmışlardır. Bu yüzden yeni kurulan Türk devleti aynı durumla karşılaşmamak için Lozan Antlaşması'na bu sorunun çözümüne yönelik madde koydurmuştur.

Aşağıdakilerden hangisinin bu konuyla ilgili bir madde olduğu söylenebilir?

- A) Bütün azınlıklar Türk vatandaşı kabul edilecektir.
B) Adli, mali, idari ve ekonomik ayrıcalıklar içeren kapitülasyonlar kaldırılacaktır.
C) Duyunu Umumiye'nin kaldırılması
D) Yabancı okullar eğitimlerine Türkiye'nin koyacağı kanunlar doğrultusunda devam edecektir.

13. Lozan Antlaşması'nda bazı topraklarımız Misak-ı Milli sınırları içinde olmasına rağmen taviz verilmek zorunda kalınarak Türkiye toprakları dışında kalmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Lozan'da Misak-ı Milli'den taviz verilerek Türkiye sınırları dışında kalan topraklardan değildir?

- A) Batum
B) Hatay
C) Gökçeada
D) Musul

WILHELM ERZÄHLEN: WISUALISIERUNG

Die Visualisierung des Erzähltextes ist ein zentraler Bestandteil der literarischen Analyse. Sie ermöglicht es, die räumliche und zeitliche Struktur der Handlung sowie die psychologischen Zustände der Figuren zu verdeutlichen. In diesem Zusammenhang spielen die Gestaltung der Buchcover eine wichtige Rolle, da sie oft die zentrale Thematik und die Stimmung des Werkes prägnant zusammenfasst.

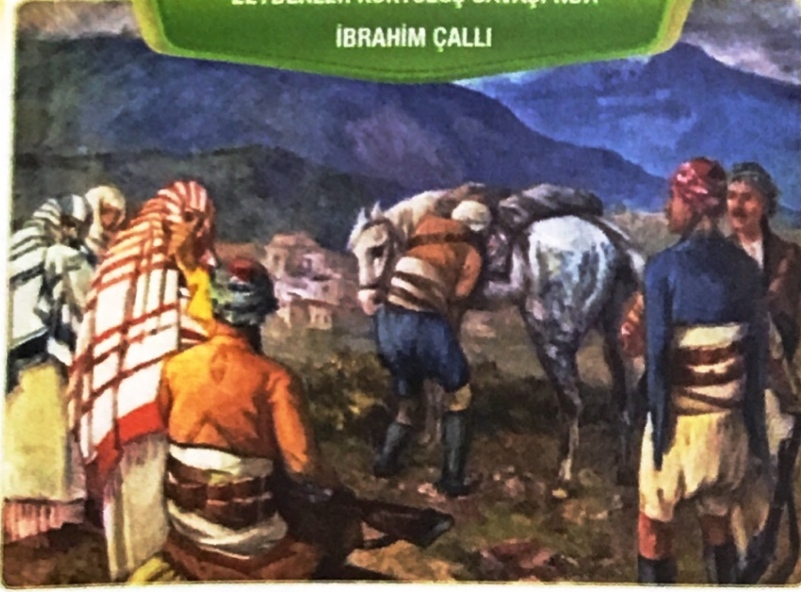
Die Visualisierung des Erzähltextes ist ein zentraler Bestandteil der literarischen Analyse. Sie ermöglicht es, die räumliche und zeitliche Struktur der Handlung sowie die psychologischen Zustände der Figuren zu verdeutlichen. In diesem Zusammenhang spielen die Gestaltung der Buchcover eine wichtige Rolle, da sie oft die zentrale Thematik und die Stimmung des Werkes prägnant zusammenfasst.

☆ Etkinlik 1

Aşağıda verilen açıklamayı okuyarak soruyu cevaplayınız

ZEBEKLER KURTULUŞ SAVAŞI'NDA
İBRAHİM ÇALLI

"Zebekler" tablosunu gören Atatürk, İbrahim Çalli'ya döner ve "Biz Kurtuluş Savaşı'nda yemeye ekmek bulamıyorduk, senin resmindeki atlar nasıl semirmiş böyle?" diye sorar. Usta ressam malzemelerini alır ve tablosundaki atı bir deri bir kemik hâle getirir.

Atatürk'ün resmin ilk hâline tepki göstermesinin nedeninin ne olabileceğini yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

☆ Etkinlik 2

Aşağıda ressam Halil Dikmen'in Millî Mücadele Dönemi'ni anlatan bir tablosu verilmiştir.

Halil Dikmen, "İstiklal Savaşı'nda Cepheye Mermi Taşıyan Kadınlar" isimli eserinde siperde savaşan askerlere mermi ve malzeme taşıyan kadınları tasvir etmiştir. Resimde dik ve geçilmez dağlar savaş sırasında yaşanan ciddi sorunları simgelemektedir. Kadınların yalınayak yürümesi ve çocukların da malzeme taşıması savaş süresince tüm halkın askerlere destek olduğunu anlatmaktadır.

Bu tablo Millî Mücadele Dönemi'nde gerçekleşen aşağıdaki olaylardan hangileriyle ilişkilendirilebilir? İşaretleyiniz

Maarif Kongresi

Tekalif-i Milliye Emirleri

Genelge ve kongreler

Düzenli ordunun kurulması

1. Kurtuluş Savaşı'ımızı ilham edinen birçok romancı ve şair ortaya koydukları eserlerde 1919 ila 1923 yılları arasındaki dönemde Türk milletinin bağımsızlık ve vatan sevgisini ve bu uğurda yaptığı fedakârlıkları işlemişlerdir.

Buna göre verilen eserlerin hangi alanla ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Resim
B) Edebiyat
C) Bilim
D) Haberleşme

2. Millî Mücadele Dönemi hakkında eser veren yazarların başında Halide Edip Adıvar gelir. Yazar, Kurtuluş Savaşı'na doğrudan katılmış, orduda onbaşı ve çavuş gibi rütbelerle görev almıştır. 1922'de kaleme aldığı "Ateşten Gömlek" adlı romanı, bu tanıklığın ürünüdür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Halide Edip Adıvar'ın eserlerinin önemini ifade eder?

- A) Edebi yönünün gücü
B) Eserlerinin Türkçe olması
C) İlk Türk kadın romancı olması
D) Yaşadıklarını eserlerine aktarmış olması

3. Yaban, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun en önemli romanlarından biridir. I. Dünya Savaşı yıllarından başlayarak Sakarya Meydan Muharebesi'ne kadar olan zamanı kapsar. İç Anadolu Bölgesi'nde Porsuk Çayı civarında bulunan bir köyde geçer. Yazar eserinde Anadolu'da yaşanan fakirliğe ve cehalete dikkat çeker.

Buna göre "Yaban" ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Kurtuluş Savaşı yıllarını anlatmaktadır.
B) Köy yaşamı hakkında bilgiler vermektedir.
C) En çok okunan romanların başında gelmektedir.
D) Anadolu'nun o yıllardaki durumunu yansıtmaktadır.

4. Halil Dikmen'in "İstiklal Savaşı'nda Mermi Taşıyan Kadınlar" isimli tablosu Anadolu kadınlarının aşılmaz dağları aşarak cephede bekleyen askerlerimize mermi ve erzak taşımalarını konu alır.

Bu esere göre aşağıdaki değerlendirmelerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Türk kadını büyük bir fedakarlık içinde Kurtuluş Savaşı'na destek olmuştur.
B) Anadolu kadınları sanata önem vermektedir.
C) Kurtuluş Savaşı'nda kadınların rolü daha önemlidir.
D) Kurtuluş Savaşı'nı konu alan sanat eserlerinin tamamı günümüze ulaşmıştır.

5.

ATATÜRK KURTULUŞ SAVAŞI'NDA

(...)

Bir gemi yanaştı Samsun'a sabaha karşı
Selam durdu kayığı, çaparı, takası,
Selam durdu tayfası.
Bir duman tüterdi bu geminin
bacasından bir duman,
Duman değildi bu,
Memleketin uçup giden kaygılarıyla.
Samsun Limanı'na bu gemiden atılan,
Demir değil!
Sarılan anayurda
Kemal Paşa'nın kollarıydı.

(...)

Cahit Külebi'nin bu şiirinde aşağıdakilerden hangisine ifade etmek istediği söylenemez?

- A) Mustafa Kemal'in liderlik yönünü
B) Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışının halk üzerindeki olumlu etkisini
C) Kurtuluş Savaşı'nın başlangıç dönemini
D) Birinci Dünya Savaşı'nda halkın çektiği zorlukları

6. Aşağıdakilerden hangisi Millî Mücadele'yi konu alan eserlerden biri değildir?

- A) Halide Edip Adıvar: Ateşten Gömlek
- B) Tark Buğra: Küçük Ağa
- C) Reşat Nuri Güntekin: Çalıkuşu
- D) Samim Kocagöz: Kalpaklılar

7. "Ankara'dan Sarıköy'e kadar küçük bir alan Türklerin elinde kalmıştı. Kömür hemen hiç yok gibiydi. Askerin ihtiyacı için kullanılan trenler odunla işliyordu. Vagonlarda oturacak yerler hep tahta, pencereler kırktı. Her yer tahtakurusuyla doluydu.."

Halide Edip Adıvar'ın "Türk'ün Ateşle İmtihanı" adlı eserinden alınan bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Türk ordusunun sayıca daha az olduğu
- B) Türk askerinin imkansızlıklar içinde mücadele ettiği
- C) Halkın orduyu maddi olarak desteklemeye çalıştığı
- D) Kurtuluş Savaşı'nın başarıyla sonuçlandığı

8. "25 Ağustos akşamı her türlü haberleşmeye son verilecek. Limanlara giriş - çıkış durdurulacak. İstanbul ile İzmit arasındaki kara ve demir yolu ulaşımı kesilecek. Yani biz işi bitirene kadar dünyanın Anadolu'dan haberi olmayacak. Yeteri kadar uçağımız var. Çocuklar düşmanın hava keşfi yapmasını önlesinler." "Başüstüne." İsmet Paşa'ya baktı: "Siz de ordulara yazılı emrinizi veriniz. 26 Ağustos Cumartesi sabahı düşmana taarruz edeceğiz." Üç yüz yıldır verilmemiş bir karar ve emirdi bu."

Turgut Özakman'ın "Şu Çılgın Türkler" adlı eserinden alınan bu parçada aşağıdaki savaşıardan hangisi ifade edilmektedir?

- A) Birinci İnönü
- B) Büyük Taarruz
- C) Kütahya Eskişehir
- D) Sakarya Meydan Savaşı

9.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu
Yazdığı Eserler:
Yaban ve Ankara

Halide Edip Adıvar
Yazdığı Eserler:
Türk'ün Ateşle İmtihanı ve Ateşten Gömlek

Samim Kocagöz
Yazdığı Eserler:
Kalpaklılar ve Doludizgin

Bu eserlerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Osmanlı Tarihi'yle ilgili yazılmış eserlerdir.
- B) I. Dünya Savaşı yıllarını anlatmaktadırlar.
- C) Türkiye'de en çok okunan romanlardır.
- D) Millî Mücadele yıllarını konu alan eserlerdir.

10. Aşağıda Tark Buğra'nın Küçük Ağa adlı romanından bir bölüm verilmiştir:

Reis Bey başını salladı:

"Elbette. En mühimi de etrafınıza Kuvâ-yı Milliye'nin çete olmadığını, Kurtuluş Ordusu'nun çekirdeği olduğunu yaymaktır. Eli silah tutanlar gider, kalanlar da karınca kararınca para ve mal yardımında bulunur. Aranızda bir heyet kurun; üç beş kuruş, bir kalıp sabun, bir çift çorap, bir çaputun bile değeri vardır. Toplayın, verin. Önümüz kış. Düşman boyuna ilerliyor. Yakında büyük çarpışmalar başlayacak. Ne kadar kuvvetli olursak o kadar dayanabiliriz. Dayandıkça da derlenip toparlanırsınız."

Bu alıntıda aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

- A) Millî Mücadele'nin güçlendirilmeye çalışıldığı
- B) Osmanlı'nın ekonomik bağımsızlığını kaybettiği
- C) Kuvâ-yı Milliye'nin belirli bölgelerde etkili olduğu
- D) Kuvâ-yı Milliye'nin Anadolu'nun işgalini yavaşlattığı

1.

ANADOLU AJANSININ
İSİM ANNESİ

Halide Edip Adivar

- 1884'te İstanbul'da dünyaya geldi.
- Özel hocalardan Arapça, İngilizce, Fransızca ve müzik dersleri aldı.
- Tanin, Resimli Kitap, Yeni Tanin, Şehbal, Musavver Muhit, Mehasin ve Resimli Roman gibi yayınlarda yazılar yazdı. İlk kadın derneği Teali-i Nisvan Cemiyeti'ni kurdu.
- 1918-19'da İstanbul Darülfünunu'nda Batı edebiyatı dersleri verdi.
- İzmir'in işgalinden sonra düzenlenen Fatih, Üsküdar ve Sultanahmet mitinglerine konuşmacı olarak katıldı. Yazdığı yazılarla işgale karşı direnişin gelişmesine katkıda bulundu.
- Anadolu'ya gizlice silah kaçırma işinde de görev aldı. 1920'de eşiyle Anadolu'ya geçerek Millî Mücadele için çalışmalarına katıldı.
- Sakarya Savaşı sırasında onbaşı oldu. 1921 ve 1922 arasında Tetkik-i Mezalim Komisyonu'nda Yunan ordusunun çekilirken bıraktığı hasarı ve halka yaptığı zulümleri raporlaştırdı. Savaş sonunda "Çavuş" rütbesi verildi.
- Millî Mücadele Dönemi yaptığı gözlemlerle "Ateşten Gömlek", Vurun Kahpeye" romanları ile "Dağa Çıkan Kurt" hikaye kitaplarını yazdı.

Görselde verilen bilgilerden Halide Edip Adivar ile ilgili aşağıdakilerden hangine ulaşamaz?

- A) Millî Mücadele'de doğrudan rol almış vatansever bir insandır.
 B) Kurtuluş Savaşı sonrası yeni Türk devletinin yönetiminde etkin görevler üstlenmiştir.
 C) Millî Mücadele Dönemi yaşanan olayları eserlerine yansıtarak yeni nesillere aktarmıştır.
 D) İşgaller karşısında millî bilincin uyanması, birlik ve beraberliğin sağlanması için mücadele vermiştir.

2. Birinci İnönü Savaşı'ndan sonra İtilaf Devletleri, İstanbul Hükümeti'ni Londra Konferansı'na davet ettiler. İstanbul Hükümeti'nin göndereceği delegeler arasında TBMM'nin göndereceği bir delegenin de olabileceğini belirttiler. Ancak Mustafa Kemal TBMM'nin konferansa doğrudan davet edilmediği takdirde katılmayacaklarını söylemesi üzerine İtalya TBMM'yi de davet etmiştir. Bunun üzerine TBMM adına konferansa Bekir Sami Bey, İstanbul Hükümeti adına ise Tefik Paşa katılmıştır.

Buna göre Mustafa Kemal'in bu tutumuyla aşağıdakilerden hangisinin sağlandığı söylenebilir?

- A) İstanbul Hükümeti ile ortak hareket edilmesinin
 B) Millî Mücadele'nin askerî evresinin sona erdirilmesinin
 C) Londra Konferansı'ndan istenilen kararların çıkarılmasının
 D) TBMM'nin varlığının uluslararası alanda resmen tanınmasının

3. Ermenilerin Doğu Anadolu'da Türklere karşı giriştiği olumsuz faaliyetler üzerine TBMM tarafından Doğu Cephesi Komutanı olarak tayin edilen Kazım Karabekir Paşa askerî bir hareket ile doğu illerini Ermeni işgalinden kurtardı. Yapılan Gümrü Antlaşması ile de Ermeniler, TBMM'nin varlığını resmen tanıdıkları gibi Türklere yaşama hakkı tanımayan Sevr Antlaşmasını reddedip Misak-ı Milli'yi kabul ettiler.

Verilen bilgilere göre;

- I. Askerî başarılar, siyasi başarıları doğurmuştur.
 II. TBMM'nin uluslararası alandaki itibarı artmıştır.
 III. Birinci Dünya Savaşı'ndan önce kaybedilen topraklar geri alınmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
 B) Yalnız III
 C) I ve II
 D) II ve III

4. Aşağıda "Tekâlif-i Milliye Emirleri"nin uygulanışını gösteren bir tablo verilmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamaya ve verilen tabloya göre;

- I. Topyekün bir mücadeleye girişilmiştir.
- II. Millî birlik ve beraberlik duygusuyla hareket edilmiştir.
- III. Millî Mücadele Dönemi olayları sanat eserlerine yansıtılmıştır.
- IV. Millî Mücadele'yi güçlendirecek çalışmalar yapılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

B) III ve IV

C) I, II ve III

D) I, II, III ve IV

5. Tüm cephede Yunan saldırısı başlamıştı. Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Bey'le Mazhar Müfit Bey Mustafa Kemal'in çalışma odasına gelirler.

Hamdullah Suphi: "Mazhar Müfit Bey'in başkanı olduğu Öğretmenler Derneği birkaç gün sonra Ankara'da toplanacak. 200'den fazla öğretmen katılıyor. Savaşın yavaşladığı bir sırada böyle geniş bir toplantı size ayakta yapılabilir. Uygun görürseniz erteleyelim."

Mustafa Kemal Paşa: "Hayır, hayır ertelemeyin. Cahillikle, ilkellikle savaş düşmanla savaştan daha az önemli değildir. Toplantıya katılacağım ve bir konuşma yapacağım."(Naim Babüroğlu-Tarihin Kıskandırdığı Lider)

Buna göre Mustafa Kemal aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamıştır?

A) Eğitim faaliyetlerinin

B) Millî kültürün

C) Millî egemenliğin

D) Askerî zaferin

6. Yunanlılar Anadolu demir yollarının önemli bir merkezi olan Eskişehir'i denetimleri altına almak, ordularının gücünü kanıtlayıp İtilaf Devletleri'nin yardımlarını sağlamak, Millî Mücadele'nin merkezi Ankara'yı ele geçirmek istiyordu. Bu dönem düzenli orduya katılmak istemeyen Ethem Bey'in TBMM'ye karşı çıkardığı ayaklanmanın Anadolu'da başlattığı kargaşa Yunanistan'a cesaret vermişti. Yunanistan'ın harekete geçmesi ile savaş kaçınılmaz hâle gelmiş ve böylelikle Birinci İnönü Savaşı başlamıştır.

Bu metinde verilen bilgilerden aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

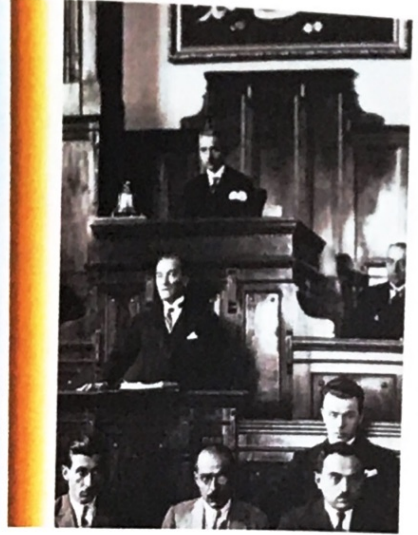
A) Birinci İnönü Savaşı'nın nedenlerine

B) Ethem Bey'in isyan etmesinin gerekçesine

C) I. İnönü Savaşı'nın sağladığı siyasi kazanımlara

D) Yunan saldırısının başlamasına zemin hazırlayan gelişmelerin neler olduğuna

1. Atatürk Nutuk'ta Doğu Cephesi'ndeki mücadelelerle ilgili şu bilgileri vermiştir: "Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan beri Ermeniler, gerek Ermenistan içinde gerekse sınıra yakın yerlerde, Türkleri toplu olarak öldürmekten bir an geri kalmıyorlardı. 1920 sonbaharında Ermeni saldırıları dayanılmaz bir hâl aldı. Ermeniler üzerine yürümeye karar verdik. 9 Haziran 1920'de, Doğu Anadolu Bölgesi'nde seferberlik ilan ettik. 15. Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir Paşa'yı Doğu Cephesi Komutanı yaptık. 1920 Haziranında Ermeniler, Oltu'da kurulan mahalli Türk yönetimine karşı hareketle o bölgeyi ele geçirdiler. Dış İşleri Bakanlığımız tarafından Ermenilere 7 Temmuz 1920'de bir ultimatom verildi. Ermeniler aynı şekilde hareketlerine devam ettiler. Sonunda biz de seferberlikten üç buçuk dört ay sonra, Ermenilerin Köték ve Bardiz bölgelerinde toplanan birliklerimize saldırısı ile savaşa başladık."

Atatürk'ün bu sözlerine göre Doğu Cephesi ile ilgili,

- I. Türk tarafı öncelikle diplomatik yollardan savaşı önlemeye çalışmıştır.
- II. Ermenilerin saldırgan tutumu savaşın başlamasına neden olmuştur.
- III. Doğu Anadolu Bölgesi'nde genel savaş hâline geçilmiştir.
- IV. Ermeniler işgal ettikleri yerlerden çıkarılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

B) III ve IV

C) I, II ve III

D) II, III ve IV

2. Birinci İnönü Savaşı sonrası Sovyet Rusya ve TBMM arasında Moskova Antlaşması imzalandı.

Bu antlaşmaya göre;

- Taraflardan birinin tanımadığı uluslararası bir antlaşmayı diğeri de tanımayacaktı.
- Batum'un Gürcistan'a bırakılması şartıyla Sovyet Rusya Gümrü Antlaşması'nı ve Doğu sınırını tanıyacaktı.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) TBMM Misak-ı Milli'den taviz vermek zorunda kalmıştır.
- B) TBMM ve Misak-i Milli'yi tanıyan ilk devlet Sovyet Rusya olmuştur.
- C) Askerî alandaki başarılar siyasi başarıları da beraberinde getirmiştir.
- D) Sevr Antlaşması'nın geçersiz olduğu uluslararası alanda kabul edilmiştir.

3. Mustafa Kemal Paşa, Kütahya-Eskişehir savaşlarında yenilen Türk ordusunun daha fazla kayıp vermemesi için Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilmesini emretti. Başkomutanlık yetkisini aldıktan sonra çıkardığı Tekalif-i Milliye Emirleri ile ordunun ihtiyaçlarını karşılamaya çalıştı. Ancak henüz ordu taarruz gücüne ulaşmadan Yunan birlikleri saldırıya geçti. Türk ordusuna, "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır." emrini veren Mustafa Kemal Paşa topyekün bir savunma taktiği uygulayarak Yunan ordusunu durdurdu. Daha sonra yaklaşık bir yıl süren hazırlıklarla eksikleri giderilen Türk ordusu Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın emriyle taarruza geçerek düşmanı yurttan çıkardı.

Bu metinden Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Diplomatik yollar kullanarak askerî alanda başarılar kazandığına
- B) Millî Mücadele'nin kazanılmasında askerî yeteneklerinin önemli olduğuna
- C) Düşmanın ve kendi ordusunun durumuna göre farklı savaş taktikleri uyguladığına
- D) Kütahya-Eskişehir Savaşları'ndan sonra Türk ordusunu doğrudan komuta ettiğine

4.

Sevr Antlaşması'na Göre Osmanlı Devleti Sınırları

İtalyan İdare Böl.	Boğazlar Bölgesi	Osmanlı Devleti
Yunan İdare Böl.	İngiliz İdare Bölgesi	Fransız İdare Bölgesi
Ermeni Nüfuz Böl.	Bugünkü Türkiye sınırları	

Lozan Antlaşması'na Göre Türkiye Cumhuriyeti Sınırları

Lozan Antlaşması'na Göre Türkiye'nin Sınırları
Yönetimi uluslararası bir komisyonun elinde olan Boğazlar Bölgesi

Şıkarda verilen haritalara göre;

- I. Lozan Antlaşması ile bugünkü Türkiye sınırları kesin olarak belirlenmiştir.
- II. Sevr Antlaşması ile Anadolu'daki Türk egemenliği sonlandırılmak istenmiştir.
- III. Lozan Antlaşması ile Batılı devletlerin Anadolu üzerindeki emelleri önlenmiştir.
- IV. Sevr Antlaşması ile Türklerin Ege ve Akdeniz'e ulaşması önlenmeye çalışılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) III ve IV C) I, II ve III D) II, III ve IV

TÜRK MİLLETİNİN BÜYÜK ZAFERİ 30 AĞUSTOS

1919

I. Dünya Savaşı sonrası İtilaf Devletleri Anadolu'yu işgale başladı. Ordusunun cephanesi elinden alınan Türk milleti zor durumda bırakılmaya çalışıldı.

15 MAYIS 1919

İtilaf Devletleri'nin desteklediği Yunan Ordusu İzmir'e çıkarma yaptı. Türk milleti, tarih boyunca gösterdiği "millet olma bilinci" içerisinde işgallere karşı Kuvâ-yı Milliye hareketini başlattı.

1920

TBMM'nin açılması üzerine işgal güçleri tüm baskı-larını Mustafa Kemal ve arkadaşları üzerine yoğunlaş-tırdı. Batı Cephesi'nde hareketlilik artmaya başladı.

23 AĞUSTOS 1921 - 13 EYLÜL 1921

Yunan ordusu Sakarya'da 22 gün 22 gece süren kanlı çarpışmaların ardından durduruldu.

26 AĞUSTOS 1922

Bir yıl kadar süren hazırlık döneminden sonra düşmanı tamamen yurttan atmak için Mustafa Kemal Paşa'nın emriyle Büyük Taarruz başladı.

Topçu ateşiyle başlayan hareketin devamında, Türk askeri, düşma işgalindeki tüm noktaları ele geçirdi.

30 AĞUSTOS 1922

Büyük Taarruz, Dumlupınar'da Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nin kazanılmasıyla sonuçlandı. Ardından Mustafa Kemal Paşa, birliklere "Ordular, ilk hedefiniz Akde-niz'dir, İleri! emrini verdi. Düşmanı takip eden Türk ordusu 9 Eylül'de İzmir'e girdi. 18 Eylül'de Batı Anadolu tamamen düşmandan temizlendi.

Bu bilgilerde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Kurtuluş Savaşı'nın önemli aşamalarına
B) Sakarya Savaşı'nın ve Büyük Taarruz'un sonuçlarına
C) Anadolu'nun işgal sürecine
D) TBMM'nin açılmasının nedenlerine

2. Urfa, 24 Mart 1919 tarihinde İngilizler tarafından işgal edilmiştir. Bir İngiliz yarbayı, iki subay ve bir zırhlı otomobille geldikleri Urfa'da İngiliz Kumandan, ziyaret ettiği Kaymakam Nusret Bey'e "Galip bir hükûmetin askeri neden karşılanmıyor?" diye sorduğunda ondan "Haksız yere memleketi işgal eden bir kuvveti karşılamaya çıkmak bir Türk kaymakamına yakışmaz. Bir misafir gibi gelseydiniz, sizi Birecik'te karşılardım" cevabını almıştır.

Buna göre Nusret Bey'in bu davranışına bakarak aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) İşgala karşı tepki göstermiştir.
B) Yabancılar milletleri sevmemektedir.
C) Türklere karşı haksızlık yapıldığına inanmaktadır.
D) Ulusal onur ve bağımsızlık bilinciyle hareket etmiştir.

3. 20 Ocak 1921 tarihinde kabul edilen Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nda "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." ve "Yasama ve yürütme yetkileri milletin tek temsilcisi olan Büyük Millet Meclisinde toplanır." şeklinde iki önemli hüküm yer almıştır.

Bu hükümler ile;

- I. Milletvekili seçme yaşını düşürme
II. Kuvvetler birliği ilkesini uygulama
III. Ulusal irade anlayışını pekiştirme

hedeflerinden hangilerine ulaşılacak istendiği savulabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) II ve III
D) I, II ve III

4. Sakarya Zaferi, Millî Mücadele'nin ve Misak-ı Milli'nin en büyük zaferlerinden biridir. TBMM'nin itibarını ve Mustafa Kemal Paşa'ya duyulan güveni kat kat artıran bu zafer, bütün Anadolu'da hatta işgal altındaki İstanbul'da bile coşkuyla kutlanmıştır. Bunun dışında Sovyet Rusya'nın bir araya getirdiği Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan ile TBMM arasında Kars Antlaşması imzalanmıştır (13 Ekim 1921). Bu antlaşma ile doğu sınırimız güvence altına alınmıştır.

Verilenlere göre Sakarya Savaşı'yla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Kurtuluş Savaşı sona ermiştir.
B) İtilaf Devletleri TBMM'yi ilk kez tanımışlardır.
C) Ulusal ve uluslararası sonuçlar doğurmuştur.
D) Doğu sınırimız Misak-ı Milli'ye göre çizilmiştir.

5. Mudanya Ateşkes Antlaşması'na göre;

- Türk ve Yunan kuvvetleri arasındaki çarpışmalar durdurulacaktır.
- Yunan işgal kuvvetleri, on beş gün içinde Doğu Trakya'yı boşaltacaktır.
- TBMM Hükûmeti, barış antlaşması imzalanıncaya kadar Marmara ve Doğu Trakya'yada asker bulundurmaz.

Verilen maddelere göre Mudanya Ateşkes Antlaşması'yla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sevr Antlaşması'nın geçersizliğinin anlaşıldığı
B) Millî Mücadele'nin askerî safhasının sona erdiği
C) Misak-ı Milli sınırlarının tam olarak gerçekleştiği
D) TBMM'nin diplomatik bir zafer elde ettiği

6. "Yunanistan verdiği zararlara karşılık, Meriç Nehri'nin ötesinde bulunan Karaağaç Türkiye'ye verecektir."

Lozan Antlaşması'nın bu maddesi aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilişkilidir?

- A) Fazminat
B) Diplomasi
C) Mübadele
D) Kapitülasyon

7. **Boğazlar:** Boğazlar, Türkiye'nin başkanlığında uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecektir. Türkiye, Boğazların her iki yakasında da asker bulundurmaz.

Kapitülasyonlar: Adli, mali, idari ve ekonomik ayrıcalıklar içeren kapitülasyonlar kaldırılacaktır.

Borçlar: Duyun-u Umumiye kaldırılacaktır. Osmanlı borçları, Osmanlı Devleti'nden ayrılan devletlerle Türkiye arasında paylaşılacaktır. Türkiye'nin payına düşen borçlar taksitlere bağlanacaktır.

Lozan Barış Antlaşması'nda ele alınan başlıklar ve sonuçlarına göre Türkiye ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Uluslararası eşitlik prensibine göre hareket etmiştir.
B) Dış ülkelerin iç işlerine karışmasını engellemiştir.
C) Boğazlar ve çevresinde asayişi sağlamıştır.
D) Ekonomik bağımsızlığını sağlamıştır.

8. Kurtuluş Savaşı'nı anlatan eserlerden biri de Tank Buğra'nın Küçük Ağa adlı romanıdır. Yazar eserinin bir bölümünde;

"Ölümün eşğine gelen memleketi ancak ve ancak Anadolu hareketi kurtarabilirdi. Bu hareket memleketin yüreğinden gelen bir hareketti. Tıpkı hücumu uğrayan bir adamın kendini korumak ve kurtarmak için yaptığı işti. Buna karşın aynı iddiayı taşıyan hareketler, niyetleri ne kadar iyi olursa olsun, memleketin elini kolunu tutmaktan başka bir işe yaramıyordu, yaramayacaktı da." demektedir.

Yazara göre Anadolu hareketini diğerlerinden ayıran özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Belli bir lider tarafından yönetilmesi
B) Teknik üstünlüğe sahip olması
C) Teşkilatlı ve organize olması
D) Millete dayanmış olması